

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 96

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 499

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavoda: Ljubljana
št. 11.439. — Praha čisto 78.130.
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 4. avgusta.

Vprašanje medzavezniških dolgov igra že par let veliko vlogo. V početku so evropske zavezniške države kalkulirale tako-le:

Svetovna vojna se je bila za skupne interese vseh zaveznikov, ne samo evropskih, ampak tudi izvenevropskih. Napad Nemčije, ki je cilj za hegemonijo nemškega sveta nad vsemi kontinenti, je veljal ne samo Franciji. Angliji in manjšim zaveznikom, marveč tudi severno-ameriškim Zedinjenim državam. Vsaka izmed napadenih sil je doprinesla k skupni zmagi, kolikor so ji dopuščale njene moči, nekatere več, druge manj; nekatere na bojnem polju, na kopnem in na morju, druge pa s pomagale s svojim denarjem in oskrbovanjem orožja in bojnih sredstev.

Zedinjene države severno-ameriške so posegle v vojno in se postavile na stran Francije, Anglije in manjših zaveznikov. Za ta svoj korak so rabile razne lepodoneče besede, v bistvu pa je njihov ukrep narekovala najprimitivnejša briga za lastni obstoj. Če bi zmaga Nemčija in osrednje sile, bi Nemčija zadobila absolutno hegemonijo nad Evropo in bila bi usodna ura ne samo za Rusijo in Francijo, marveč tudi za celokupni anglosaksonski svet. Amerika ne bi več bila varna pred vesoljno nemško silo. Cela zmagovita Evropa mora biti hvaležna za ameriški nastop v njen prid, Amerika sama pa ne bi smela nikdar pozabiti, da je ravnala v prvi vrsti iz lastnih vidikov in v smislu lastnih interesov.

Zedinjene države naj samo primerjajo svojo predvojno gospodarsko moč s po-vojnjo svojo ekonomsko pozicijo. Danes posedujejo Zedinjene države okoli polovice celokupne zlate zaloge celega sveta. V bistvu je izid svetovne vojne tak, da Evropa izvaža svoje premoženje v Ameriko. Evropa je obubožala, Amerika pa je obogatela. V Evropi je edini resnični zmagovalec Velika Britanija, ki je dobila osem desetlet realne vojne odškodnine. Končni zmagovalec pa so Zedinjene države, ki jim dolguje cela Evropa tribut, celo Velika Britanija.

Preprost Evropejec je računal, da ni moralno, če bi se pri presoji, koliko je kdo doprinesel k zmagi, upošteval samo denarni moment. Misli, če ne, da je krvin davek vsaj toliko, če ne še bolj pomemben. Kmalu se je izkazalo, da anglosaksonske sile ne mislijo tako. Amerika je z vso odločnostjo zahtevala, da se ji morajo vrniti vsote, ki jih je posodila med vojno zaveznikom za skupno zmago. Pri tem stališču je vodil vladajočo republikansko stranko z ene strani demagogični ozirom na volilce, z druge pa želja, da Amerika spravi z gospodarskim pritiskom Evropo na kolena. Prva je podlegla Velika Britanija v želji, da spravi svoj denar nazaj na zlato podlago. Anglija je prva sklenila — sam Baldwin je to storil — pogodbo z Washingtonom za odplačilo svojega dolga Ameriki. Takoj nato je Anglija tudi sama zahtevala od evropskih zaveznikov, da ji povrnejo njene denarne žrtve v svetovni vojni. Tako Amerika kot Anglija sta dali povdara svojim pretenzijam na mednarodnem denarnem trgu. Dočim sta pomagali Nemčiji na nogo, sta z vso silo zniževali reparacije, ki bi jih morala Nemčija dati zmagovalcem. To jima ni šlo težko od srca: Anglija je takoj po koncu vojne vzela osem desetlet bojnega plena, Amerika pa je gospodarsko zaslužila celi svet.

Z isto vehemenco sta ubijali valuto vseh dolžnic. Z gospodarskim in političnim pritiskom sta kmalu pripravili vse dolgujoče države k pogajanju in k sklepu pogodb, ki jih mora vsak narodni gospodar smatrati za neresne in nemo-goče.

Prav hitro se je izkazalo, da so vse te pogodbe sklenjene samo pod pritiskom in da so globoko nerealne. Evropa se je uprla popolnemu izkorenjenju, zoperstavlila se ameriški nakani, da naj bi vsa štiriletna krvava evropska vojna služila samo ameriški denarni vreči. Prvi resni odpor se je pričel v Franciji. Kmalu nato pa se je vnel oster besedni boj med Anglijo in Ameriko. Kar je Churchill povedal Američanom, ni posebno slado. Anglosasi se medsebojno obmetavijo z očitki oderuštva in sebičnosti. Besede, ki padajo pri tem, so trpe in čudovito resnične, kakor jih obrneš. Danes se še redkokdaj upa trditi, da zahteva po povračilu vojnih dolgov ni izredno cinčni.

Pri pikri debati o medzavezniških dolgovih je zainteresirana cela Evropa in v velik meri tudi Jugoslavija, ki sta nanjo pritisnili Anglija in Amerika. Mi smo pripravljeno držati dano besedo, v kolikor je to le mogoče. Prepričani pa smo, da bi bilo tragično, če bi morala Evropa gospodarsko poginuti radi obljub republikanske stranke napram ameriškim volilecem. Zato iz vsega srca želimo, da zasije luč razuma in se vprašanje medzavezniških dolgov, ki zgozdovina ne bo razpravljala o njem s posebnim vznemirjenjem, likvidira čimprej s pošteno in izvedljivo rešitvijo.

Danes demarša v Sofiji

Po povratku ministra Ninčiča bo izročena bolgarski vladi naša ostra nota glede komitaških vpadov. — Interpelacija velesil v Sofiji. — Vsebina naše note.

Beograd, 4. avg. p. V poudčenih krogih se zadržuje, da bo jutri izvršena naša demarša v Sofiji.

Beograd, 4. avgusta p. Jugoslovenska in rumunska vlada sta skupno obvestili vlade velesil o obnovljeni akciji makedonskega komiteja ter o neprestanih vpadih njegovih čet na naše ozemlje. Povdarili sta, da se tako stanje ne more nadalje vzdržati in da bosta obe vladi prisiljeni uporabiti uspešnejša sredstva, kakor pa so običajni diplomatski protesti v svrhu preprečenja nadaljnjih komitaških vpadov. Obveščene o izrednih ukrepih, ki jih podvzema Jugoslavija in Rumunija za zaščito svojih državnih mej ter svoje-ga prebivalstva, so velesile sklenile, da posredujejo v Sofiji. To se je zgodilo pretekli ponedeljek. Zastopniki Francije, Anglije in Italije v Sofiji so v ponedeljek posetili zunanjega ministra Burua in mu v imenu svojih vlad svetovali, naj Bolgarska ukrene vse potrebno za preprečenje nadaljnjih komitaških vpadov v južno Srbijo in Dobružo. Zunanji minister Burua je odgovoril, da je bolgarska vlada že do- slej delala na to in da bo tudi v bodoče skušala ohraniti mir na Balkanu ter dobre sosedne odnose na balkan-

skimi državami.

Beograd, 4. avgusta p. V minist- stvu za zunanje stvari je že redigirana nota, ki se bo odposlala bolgarski vladi radi zadnjih napadov na našo mejo pri Krivi Palanki. V noti so na- vedene vse kršitve našega ozemlja po- vodom zadnjih napadov. Našteta bodo tudi vsa imena padlih in ranjenih ter se bo zahtevala odškodnina. V svojem političnem delu bo nota opozarjala na to, da naša država ne more dalje tole- rirati takih napadov na našo mejo ter bo zahtevala od Bolgarije, da sofijska vlada stori vse, da bi bilo enkrat ko- nec napadom komitejev. Po prijateljskem in spontanem obvestilu, ki so ga v tem oziru dale v Sofiji vse velike sile in v katerem opozarjajo na to, da mora sofijska vlada storiti vse, da bo prenehala vzemirjenje jugoslovenskih in rumunskih mej, bo naša vlada ostala pri tem, da svoj uradni korak omeji samo na to noto ter ne bo zahtevala nobene posebne intervencije potom Zveze narodov.

Ministrstvo za zunanje stvari deman- tira vest današnjih beograjskih listov o nekem specialnem mandatu naše dr- žave, napram Bolgariji češ, da o tem ni bilo govora.

Radičeva slava polagoma tone

Karakteristična avdijsenca predsednika HSS na Bledu. — Ra- dič se je vrnil nerazporejen v Zagreb. — Povratek ministra dr. Ninčiča v Beograd. — Minister Trifunović v avdijsenci.

Ljubljana, 4. avg. d. Sinoči je dopotoval iz Zagreba Stjepan Radič z amero, da po svoje naslika vladarju politično situacijo ter zopet učvrsti svojo pozicijo. Na prošlih svojih zborih je Radič opetovano naglašal, da gre na Bled h kralju in iz Zagreba je poskušal, da dobi ali preko vlade ali na- ravnost iz dvora poziv na avdijsenco. To se ni zgodilo. Zato se je Radič danes sam priglasil v Suvoboru ter zaprosil za spre- jem. Naravno je, da ni bil odbit. Radič je prišel v dvor ob 11. dopoldne in kralj ga je dejansko tudi sprejel. Toda dočim so dosedanje njegove avdijsence trajale po ce- le ure, je Radič danes že po 10 minutah zapustil dvorec Suvobor očividno ozlovo- len in zelo redkobeseden. Kralj ga je spre- jel v vrtni in zdi se, da se z njim politično sploh ni razgovarjal.

Na uspeh avdijsence je čakal njegov zet, državni podsekretar Košutić, ki je prišel za njim v Ljubljano. Z njim in v sprem- stvu g. Repeluha se je Radič popoldne zopet vrnil v Zagreb.

Mnogo pozornosti je vzbudilo dejstvo, da se je Radič včeraj vozil v III. razre- du. Kakor znano, je minister saobračaja

napravil konec brezplačnim potovanjem g. Radiča in njegove rodbine na državne stroške v salonskih in posebnih vagonih in tako se je Radič včeraj vozil enkrat za svoj denar. Sopotnikom je izjavil, da se najraje vozi v 3. razredu, ker je seljak in polaga važnost na to, da razgovarja s se- ljaki. To načelno stališče pa je veljalo le za pot na Bled, ko ga je v Ljubljani čakal g. Košutić s svojim službenim vagonom. Si je g. Radič tretji razred zopet premislil ter se je v salonskem vozu vrnil v Za- greb.

Z istim vlakom je potoval v Beograd minister g. Ninčič, ki se pa z g. Radičem ni sestel.

Bled, 4. avg. d. Kralj je danes zjutraj še sprejel ministra Ninčiča, ki se je opol- dne vrnil v Beograd. Tudi minister pro- svete Trifunović je bil v avdijsenci ter se jutri poda zopet v Beograd. Prihodnje dni nastopi minister Trifunović daljši dopust. Za prihodnje dni je bil naznanjen prihod min. predsednika Uzunovića, ki pa je vsled smrti ministra Gjuričiča in neodločljivih p- slov svojo pot odložil ter pride na Bled še le tekom prihodnjega tedna.

Ministri na potovanjih, vlada počiva

Spor za nasledstvo Marka Gjuričiča. — Nove vesti o volilnem terorju v Srbiji. — Borba za beograjsko občino. — Pretep v glavnem odboru Srnao.

Beograd, 4. avgusta p. Ker se ni dovolil ministrov v Beogradu, se ni mogla vršiti seja vlade, niti seja ekonomsko-finančnega komiteja. Min. predsednik Uzunović je v svojem kabinetu dopoldne in popoldne spre- jel razne člane vlade. Popoldne je imel daljši sestanek s komandantom žandarmerije Tomičem in šefom javne varnosti Lazičem. Popoldne je bil pri njem minister Simonović. Kakor znano, vodi začasno posle ministra pravde g. Simonović. Sedaj se govori, da je Simonović v ministrstvu za socialno po- litiko zadosti zaposlen in da bo imenovan za zastopnika ministrstva pravde minister za izenačenje zakonov dr. Milan Srškić. Izgleda, da bo v tem vprašanju prišlo do ostrih konfliktov med pašičevci in centru- maši.

Od skupščinskih odborov je danes delo- val samo anketni odbor. Nadaljevalo se je čitanje spisov o bencinski aferi. Kakor do- sedaj izgleda ni bilo s strani obtoženih no- benih kaznivih dejanj, akti pa nudijo na- ravnost strašno sliko naše administracije, ki upropašča državi milijone.

Davidovičevci še nadalje objavljajo brzo- javke o terorju oblasti v Južni Srbiji. Iz Prokuplja poročajo, da je radikalni posla- nec Radič poskušal vplivati na sodišče, da bi ne potrdilo demokratske liste. Druga br- zojavka iz Kragujevca poroča, da je bil na- paden in pretepen tamošnji demokratski pr- vak Jovan Bej Radovanović. Popoldne so imeli v demokratskem klubu konferenco o situaciji šefi ožje opozicije Davidović, Ko- rošec in Jovan Jovanović.

V borbi glede za občinske volitve v Beo- gradu danes ni zaznamovati nobenega no- vega momenta. Pri sodišču do danes ni bila vložena nobena kandidatska lista. Dosedaj so objavili svoje liste radikal Kara Jova- nović, radikal Bobić, samostojni demokrati, davidovičevci, socialni demokrati in neod- visni delavci.

Včeraj zvečer je prišlo do pretepa v glavnem odboru organizacije Srnao. Po kon- čani seji odbora se je vršila debata o ob- činskih volitvah v Beogradu. Del prisotnih

je bil za Bobića, drugi so bili za Maksimo- vića. Končno so pristali Maksimovića na- padli pristaše Bobića, nakar se je začel pre- tep. Morala je intervenirati policija.

Uspeh dr. Žerjavove inter- pelacije radi šolskih zvezkov

Beograd, 4. avgusta, p. Energična in- terpelacija dr. Žerjava v zadevi šolskih zvezkov je spravila tudi to afero na pot razčiščenja in, kakor je upati, ugodne rešitve. Minister prosvete je sedaj pri- stal, da sprejme deputatije trgovcev s papirjem iz Slovenije in Hrvatske ter da z njó razpravlja o ukinjenju svoje odredbe. Deputacija, v kateri bodo za- stopniki iz Ljubljane, Zagreba in Osije- ka, bo sprejeta od ministra v petek.

Zdravje N. Pašića

Beograd, 4. avgusta, p. «Politika» poroča iz Karlovi Varov, da je Pašić popolnoma zdrav. Po izjavi njegovega zdravnika pri sedanjem zdravstvenem stanju še dolgo ni nobene nevarnosti za šefa radikalne stran- ke. Kakor poroča dopisnik «Politike» je Pa- šić baje povsem usvojil stališče radikalne- ga glavnega odbora v sporu Bože Maksi- movića z Bobićem. Trdi se zagotovo, da bo Pašić pozval radikale, naj glasujejo za oficijelno Karažovanovićevo listo.

Kritično stanje Ljube Jovano- vića

Beograd, 4. avgusta, p. Danes popoldne je zdravstveno stanje Ljube Jovanovića po- stalo zelo kritično. V rodbini in v najbližji okolici so radi tega zelo vznemirjeni. Pre- povedan je pristop k bolniku tudi najbliž- jim sorodnikom.

Zopet sovjetski protest proti Poljski

Moskva, 4. avgusta, (brž.) Vlada je vložila v Varšavi formalen protest proti izgra- diti poljske pomorske baze pri Gdanskem češ da ogroža mir v Baltiku.

Nova konvencija med Francosko banko in državo

Finančni odbor sprejel nadaljne važne sklepe za sanacijo fran- ka. — Usoda washingtonskega dogovora še negotova.

Pariz, 4. avgusta (brž.) Vlada je predložila zbornici zakonski načrt, ki pooblašča francosko banko za nakup deviz in zlatega denarja. Kot protipostavko bo izdala banka nove bankovce, ki ne bodo všteti v zakoni- ti kontingent novčanic. Vlada bo poobla- ščena skleniti za Francosko banko vse od- redbe potrebne za stabilizacijo franka. Konč- no bo Francoska banka lahko cedirala del deviz industriji in trgovini, da se omeji pov- praševanje po devizah na valutnem trgu.

Pariz, 4. avgusta, (brž.) Danes se je po- svetoval Poincaré s finančno komisijo in zahteval, da odobri brez vsake spremembe zakonski načrt o ustanovitvi državnega urada za tobak. Zbornici je bil predložen tudi zakonski načrt o redukciji poslanskih mandatov. Poincaré soglaša v glavnem z načrti finančnih strokovnjakov. Medtem ko bo londonski dogovor najkasneje do jeseni ratificiran, je usoda washingtonskega do- govora še dvomljiva, ker je proti njegovi ratifikaciji opozicija še vedno zelo močna.

Pariz, 4. avgusta k. Finančni odbor zbor- nice je danes z 12 proti 7 glasovom sprejel zakonski osnutek o ustanovitvi amortizaci- ske blagajne in upravi bonov narodne

obrambe. Dalje je bil sprejet zakonski osnu- tek, ki pooblašča državo, da sklene s Fran- cosko banko pogodbo, s katero dobi sled- nja pravico, da sme kupovati inozemske devize in francoski denar in izdati novo število bankovcev do iznosa nakupljenih vrednosti.

Pariz, 4. avgusta s. Nova konvencija med Francosko banko in državo, ki je bila danes predložena zbornici, predvideva povečanje obkta bankovcev za nakup deviz radi po- treb trgovine in industrije ter ustanovitve mase za manevre. »Quotidiene« vidi v tem nevarnost nove inflacije. »Echo de Paris« pravi, da je povečanje obkta bankovcev iz gospodarskih ozirov potrebno.

Pariz, 4. avgusta (brž.) Politični krogi smatrajo Poincaršev zakonski načrt o Fran- coski banki za začetek nove inflacije. Na- črt dovoljuje namreč Francoski banki, da nakupi z izdajanjem novih novčanic nedolo- čeno množino tujih deviz, da se z njimi okrepi tečaj franka.

Pariz, 4. avgusta s. Danes dopoldne se je sestel vrhovni vojni svet pod predsedstvom prezidenta Doumerguea.

Prijateljsko razmerje med Anglijo in Ameriko

Chamberlain povdarja pristrčne odnose med Londonom in Washingtonom. — Anglija bo poravnala vse svoje vojne dol- gove.

London, 4. avgusta (brž.) Na današnji se- li spodnje zbornice so prišli v razpravo an- gleško-ameriški politični odnosi. Liberalni poslanec Wedgwood Benn je očital vladi, da je prišel zakladni minister Churchill v konflikt najprej z ameriškim zakladnim taj- nikom Mellonom in potem z ameriškim se- natom Brahamom v zadevi finančnih od- nosajev do Amerike.

Ministrski predsednik Baldwin je odšel v Ameriko in uredil vprašanje angleških dol- gov Ameriki, ne da bi dosegel ugodnejše pogoje, ampak da izpolni angleške obvez- nosti, kakor to odgovarja angleškemu du- hu. To se je v Ameriki tudi primerno ce- nilo in sam predsednik Coolidge je priznal, da je bil ta korak Anglije vzor največje mednarodne časti. Zadnja leta so bili od- stranjeni razni vzroki nesoglasja med An- glijo in Zedinjenimi državami in to poseb- no v pogledu irskega vprašanja in opojnih pi- lač. Mnogo ljudi si želijo v Angliji tesnega sodelovanja z Ameriko, da se pomaga sve- tovnim potrebam.

Liberalni poslanec Kenworthy je ravnat- ako hvalil Baldwinia in dejal, da je uredil vojne dolgoe v Ameriki. Ta sporazum je visoko dvignil angleški prestiž in kredit. Zunanji minister Chamberlain je izjavil, da se pripisuje tajniku ameriškega zaklad- nega ministrstva Mellonu izjava, ki zelo potvarja značaj angleških posojil in njih na- menov.

Minister Churchill je imel popolnoma prav, ko je izjavil da taka potvorba ne mo- re imeti dobrih posledic za dobre odnose in je radi tega popolnoma korektno nave- delo dejstva, ki so se zgodila. Anglija je na- jela posojila za vojno v katero je bila za- pletena tudi Amerika, kateri je obljubila Anglija, da bo dolg vrnila.

Vsak Anglež bi ravnal tako in izpolnil svoje obveznosti. Anglija ima trden namen, da poplača vse svoje dolgoe. Zahtevala bo od svojih zaveznikov le toliko kolikor bo potrebno, da svojo namero tudi udeleži. Kar dobi danes Anglija za posojila, ne za- dostuje, da poravnava svoje obveznosti. An- gleška vlada se ne more pridružiti onim, ki se pod raznimi pretekami odtegujejo svoj- im obveznostim. Anglija bo vse poravnala, vendar pa želi, da svet ve, zakaj so se posojila porabila.

Končno je izrazil minister Chamberlain nado, da se prijateljstvo med obema dr- žavama ne bo ohladilo z neprimernimi izjavi- mi nerazsodne publike, niti z neprimernimi govori in članki Angleškega tiskarstva, da se ohranijo najpristrčnejši odnosi med Anglijo in Ameriko. Anglija se veseli vsa- kega pojasa, ki dokazuje, da se pristrčne vezi med Anglijo in Zedinjenimi državami utrjujejo. Končno je izrazil Chamberlain že- ljo, da bi prijateljski odnosi z Ameriko še dolgo trajali.

Verski boji v Mehiki se nadaljujejo

Posledice cerkvenega bojkota na finančnem polju. — Zedinje- ne države pazijo na svoje vernike. — Papeževa diplomatska akcija.

Pariz, 4. avgusta s. Listi poročajo iz Me- hike, da odklanja predsednik Calles vsako premirje in vsako nadaljne posredovanje. Ameriški obmejni uradniki strogo zasledu- jejo gibanje mehiških čet. Baje je bil ne- ki ameriški pastor in več drugih protestan- tov umorjenih. Bojkot, ki ga je izrekla cer- kev, se ne opaža toliko v glavnem mestu kolikor v pokrajini. V Queretaru je bilo 17 oseb aretiranih, ker so odnesli iz cerkve razne predmete.

Mexiko-City, 4. avgusta, s. Skupina vpliv- nih finančnikov je ponudila vladi svoje po- sredovanje v cerkveni stavki in naglasila, da je skorajšnja rešitev konflikta že iz go- spodarskih vzrokov nujno potrebna, ker so vlagatelji v banke dvignili že preko 17 mi- lijonov pesov. Če bi dvignili še enkrat tako

visoko svoto, mora priti do gospodarske krize. Tisoč častnikov, med njimi trile pol- kovniki in 28 podpolkovnikov je bilo radi prekoračenja dopusta odpuščenih.

Pariz, 4. avgusta s. »Chicago Tribune« poroča iz Mehike, da je bilo baje včeraj v Irapuatu usmrčenih več oseb pri nekem spopadu. Vlada je sporočila, da so interve- nirale čete in prevzele varnostno službo v mestu.

Mexiko-City, 4. avgusta, (brž.) Pri ponov- nih spopadih med vojaštvom in katoliki je bilo ubitih šest oseb in okrog 100 ranjenih.

Rim, 4. avgusta (brž.) Kardinal — držav- ni tajnik Gasparri je opozoril zastopnike tujih držav na preganjanje katoliške vere v Mehiki. (Glej tudi na str. 6).

Zbliževanje med Francijo in Nemčijo

Pariz, 4. avgusta, (brž.) Včeraj je konfe- riral zunanji minister Briand z nemškim veleposlanikom von Hoeschem o številu okupacijskih čet v Porenju in o trgovinskih pogodbah.

Berlin, 4. avgusta, (brž.) Tukajšnji poli- tični krogi upajo, da se število zasedbenih čet v Porenju zniža še pred zasedanjem Društva narodov v jeseni.

Pariz, 4. avgusta, d. V poučenih krogih zagotavljajo, da se po sedanjih dispozi- cijah v kratkem sklene z Nemčijo gospodar- ska pogodba, ki naj traja zaenkrat le šest mesecev.

Kdo je kriv železniške nesreče pri Bognju

Beograd, 4. avgusta, p. Danes se je vr- nil v Beograd odposlanec prometnega mi- nistrstva, ki je odšel v Boganj, da preišče vzroke težke železniške nesreče, ki se je pripetila sinoči. Komisija je dognala kot glavnega krivca kretničarja na postaji Bo- ganj.

Odnosaji med Rusijo in Madžarsko

Moskva, 4. avgusta s. »Izvestja« kome- ntirajo izjave madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena glede obnove trgovinskih odnosajev s sovjetsko Unijo in naglašajo, da bo Rusija sklenila trgovinsko pogodbo z Madžarsko le pod pogojem, da se tudi medsebojni diplomatski odnosi po- popolnoma obnovijo. Grof Bethlen je nastopil tako radi pritiska industrijalnih krogov, ka- terih dalekovidni zastopniki streme za tem, da bi prišlo do trgovinskih odnosajev s sovjetsko Rusijo. Madžarska je zavlekla obnovo diplomatskih odnosajev. Sovjetska Rusija pa, ki vedno nastopa proti imperia- lističnim pogodbam in za samoodločbo na- rodov, je pripravljena obnoviti diplomatske in trgovske odnose do Madžarske.

Ugodna žetev v Italiji

Rim, 4. avgusta, k. Po oficijelnem komu- nikeju znaša letošnja italijanska žetev kljub slabemu vremenu 56 milijonov met- skih stotov. Ta žetev bo sicer zaostajala za lansko, vendar pa jo je smatrati za nad- povprečno.

Pred preokretom v angleški rudarski stavki

Odločilno glasovanje rudarjev o memorandumu svojega vodstva. — Zadnja rudarska debata v spodnji zbornici, ki je šla včeraj na počitnice. — Državni uradniki ne smejo stavkati.

London, 4. avgusta. (brž.) Danes se prične parlamentarne počitnice. Radi premogovne stavke se bo sestala zbornica koncem vsakega meseca za nekaj dni, da podaljša izjemno stanje. Redno jesensko zasedanje se prične šele 19. novembra.

Splošno se priznava, da bo na poti rešitve premogovne krize storjen velik korak naprej, če bodo kraljevni rudarski odbor, ki sedaj proučuje stanje premogovne spora, sprejeli predloge cerkvenih poglavarjev, katere je že odobrila izvrševalni odbor rudarske zveze. Upajo, da bo večina rudarskih okrajev sprejela te rešitve, vendar se v gotovih krajih, kakor v Lancashireju, Durhamu in v Južnem Walesu pojavlja močna opozicija.

Times naštevajo različna dejstva, iz katerih bi se dalo sklepati, da se premogovna kriza v kratkem reši. Predvsem omenjajo, da je ministrski predsednik Baldwin odgodil svoj odhod v Aix les Bains na Francoskem in da je več ministrov dobilo mignilaj, naj ne zapuste Londona. Istotako bo po potrebi spodnja zbornica sklicana. Verodostojne vesti iz mnogih rudarskih revirjev pravijo, da bi rudarji z veseljem sprejeli nova pogajanja. Tudi v severnem delu premogovnih okrajev se opaža preobrat na bolje. Končni izid glasovanja v premogovnikih bo v rokali izvrševalnega odbora rudarske zveze v soboto.

London, 4. avgusta. (brž.) Danes je zahteval Ramsey MacDonald od vlade pojasnilo, kaj namerava ukreniti za rešitev rudarske krize. Po njegovem mnenju je izgled na rešitev krize sedaj mnogo slabši, nego je bil pred enim mesecem. Po zadnjih vestih so rudarji v vseh premogovnih okra-

jih odobrili predlog cerkvenih poglavarjev za rešitev krize. Končni izid glasovanja bo objavljen v soboto ali nedeljo. MacDonald je nadalje vprašal vlado, ali misli v slučaju, ako bo izid glasovanja ugoden za predloge cerkvenih poglavarjev, pustiti te predloge za podlago nadaljnjih pogajanj.

Tajnik za rudo Fox Lane je izjavil, da je zbornici znano, da so bili predlogi cerkvenih poglavarjev predloženi vladi, ki je razlaga napram tem predlogom nekatere temeljne pomisleke, ki še sedaj obetajo. Zanimljivo je trditve Cooka, da so bili ti predlogi sporočeni rudarjem v spreminjeni obliki. Po njegovem zatrdilu so cerkveni poglavarji storili s svojimi predlogi veliko pogreško, ker so s tem korakom opogumili Cooka ravno v trenutku, ko se je kongres delavskih zvez zaključil brezuspešno. Vse vsemu bo storila vlada vse mogoče, da pospeši rešitev premogovne krize, ki je nemogoča brez upoštevanja gospodarskih dejstev. Rudarji in lastniki se morajo pogajati sami.

Lloyd George je ostro napadel vladno stališče. Stanje krize je slabše od dne do dne. Intervencija cerkvenih poglavarjev je popolnoma izpremenila javno mnenje. Cookovo stališče je imelo na javnost naravnost porazen vpliv. Toda sedaj, ko sta Cook in Herbert Smith sprejela predloge cerkvenih knezov in premogovne komisije, imata javno mnenje na svoji strani. Delovni minister Steelmansland je izjavil, da je vlada pripravljena storiti vse, da pomiri nasprotne stranke.

London, 4. avgusta. (brž.) Zakladni minister Churchill je izjavil v spodnji zbornici, da se strokovne organizacije državnih namestencev ne smejo pridružiti splošni zvezi strokovnih organizacij ali kakoli politični stranki. To pomenja v praksi, da uradniki ne smejo stavkati.

Razsodba v budimpeštanskem komunističnem procesu

Budimpešta, 4. avgusta. s. V razpravi proti Matiji Rakossyju in tovarišem je bila danes opoldne razglasila sodba. Obsojeni so bili radi zločina delovanja za zrušenje državne reda Matija Rakossy na 8 in pol Zoltan Weinberger na 8, Karl Omeri na 4, Görgs na 3 in Stefan Vagi na 1 leto prisilnega dela. Obenem so obtoženci z obsojdo izgubili čast in politične pravice. Med razglasitvijo obsodbe je prišlo do skandala, ker so obsojeni pričeli vzklikati proletarski diktaturi.

V utemeljitvi razsodbe se med drugim naglašalo, da je bilo treba organizacijo obtožencev kot organizacijo proti zakonom kaznovati, ker oznanja komunistična internacionala, čije cilje so hoteli uresničiti, uničenje državne reda. Med bližnjimi legalnimi cilji, ki jih naglašajo obtoženci in daljnimi nelegalnimi cilji, obstoja samo taktična razlika, kar odgovarja tudi sklepu kongresa tretje internacionale. Po tem sklepu naj bi se zaenkrat komunistične ideje propagirale z videzom legalnosti, ker e za enkrat oborožen upor nemogoč.

Sklepi in zahteve vseazijske konference

Tokio, 4. avgusta. d. Na vseazijskem kongresu v Nagasakiju je bilo sprejetih več resolucij, ki med drugim zahtevajo ustanovitev vseazijske banke, nadalje univerze, ki naj bo namenjena le Azijcem in velika vseazijska železnica, ki naj veže vzhod z zapadom. Umetniki naj izdelajo vseazijsko zastavo, književniki pa nov vseazijski jezik. Kongres je odklonil esperanto, ker da je duhovni plod osviroženih belokozocev. Nastopilo je mnogo govornikov, ki so nastopili proti Evropi. Na kongresu je bila sklenjena nova zveza azijskih narodov. V njen odbor sta bila izvoljena dva Japonci, dva Kitajci, dva Indijci in en Filipinec. Na sklepih seji, ki je bila včeraj, je predlagal kitajski delegat, naj vseazijska zveza zlasti podpira Indijo, da zopet zadobi svojo neodvisnost. Stremeti je treba z vsemi silami za tem, da se vpliv Evrope avtomatično izloči. Sklenili so, da se o tem sklepu kasneje tajno razpravlja. Prihodnji vseazijski kongres bo v Pekingju. Iz Šangaja prihajajo vesti o protestih proti vseazijskemu kongresu. Japonsko namreč dolže, da je skušala izrabiti kongres za svoje lastne smotre.

Zračni trgovinski promet med Italijo in Avstrijo

Rim, 4. avgusta. o. Na današnji seji so ministri na Mussolinijev predlog odobrili zakonski načrt za izkristitve konvencije med ministrstvom za zrakoplovstvo in družbo «Società anonima adriatica», ki predvideva uvedbo zračnega trgovskega prometa med Benetkami in Dunajem. Ta zračna proga spopolnjuje že obstoječo zračno prometno progo med Turinom, Pavio, Benetkami in Trstom. Nadalje je ministrski svet na predlog prosvetnega ministra Fedeleja odobril osnutek odluka, na podlagi katerega se bodo ustanovili v Julijski Krasjini in v Poadižu novi srednješolski zavodi, nadaljevalne šole in znanstveni liceji.

Katastrofe, nesreče, potresi

Rim, 4. avgusta. k. Listi objavljajo nova poročila o eksplozijski katastrofi v pirotehnični tovarni v Castelfrancu, po katerih se je številno mrtvih zvišalo na 20, ranjenih pa na 100. Ni znano, ali ni pod razvalinami še več mrtvih.

Rio de Janeiro, 4. avgusta. (brž.) Na Amazonskem veletooku se je potopil parnik. Petindvajset oseb je utonilo.

Tokio, 4. avgusta. (brž.) Tu so občutili močan potres, ki pa ni zahteval žrtv. Škoda je majhna.

Kuba, 4. avgusta. (brž.) Tu so občutili močan potres.

Oster zakon proti avtonomistom v Franciji

b. Pariz, 1. avgusta.

Poincaréjeva vlada je predložila zbornici načrt zakona za očitovanje državnega in narodnega edinstva, napravljen v prvi vrsti proti separatistični in avtonomistični gonilni gotovih nemško orienriranih krogov v Alzaciji, med katerimi nastopajo na prvem mestu nekateri cerkveni dostojanstveniki in duhovniki. Po dosedanjih francoskih zakonih je bila avtonomistična propaganda v Alzaciji-Loreni nezakonita. Novi načrt zakona ima namen podvreči avtonomiste kazenski odgovornosti.

Zakonski načrt ima sledeče glavne določbe:

Člen 1. Sleherno propagandistično dejanje, ki teži za odcepitvijo dela francoskega ozemlja izpod oblasti narodne vlade se kaznuje z zaporom od enega do pet let in z globo od 100 do 5000 frankov. Krivcu se smejo vrhutek odvzeti v celoti in povsod pravice, naštete v čl. 2. kazenskega zakonika.

Člen 2. Osebam, ki se obsodijo v smislu prejšnjega člena, se sme prepovedati bivanje v določenem kraju, kakor to predvideva čl. 19 zakona z dne 27. maja 1885.

Kakor se vidi, namerava francoska vlada z vsjo energijo nastopiti proti germanofilskim avtonomistom v Alzaciji in Loreni. Avtonomisti se bodo kaznovali z zaporom ter bodo vrhutek izgnani iz Alzacije.

Komisija za civilno zakonodajo se je sestala takoj po prejemu vladnega zakonskega načrta, da ga prouči. Poincaréjeva vlada hoče doseči uzakonitev protiautonomističnega zakona še pred odgoditvijo zbornice.

Vest o redukciji invalidskih podpor netočna?

Beograd, 4. avgusta. p. Ministrski predsednik Uzunović je danes zvečer, ko je odhajal iz svojega kabineta, izjavil novinarjem na vprašanje, ali je res da se bo invalidom odtegnil en procent njih invalidnine, da o tem ničesar ne ve. To vest je demantiral tudi državni podtajnik Petković.

Sovjetske tujske legije

Moskva, 4. avgusta. d. Vlada je ustanovila v Tuli šesto brigado rdečih tujske legije, ki jo tvorijo nemški, madžarski in češkoslovanski komunisti. Nemci imajo lasten polk in so jih sprejeli v legijo na intervencijo tretje internacionale. Zveza rdečih bojnikov v Nemčiji je poslala v Rusijo mnogo svojih članov, kjer naj se izvečbajo v rdeči tujski legiji, ki ji poveljuje bivši avstrijski polkovnik Kossa.

Deficit sovjetske Rusije

Moskva, 4. avgusta. d. Priprave za sestavo novega državnega proračuna so že popolnoma končane. Ljudski komisariat za finance je izračunal, da bo za prihodnje proračunsko leto potreba izdatkov za 4586 milijonov rubljev, to je za 17 odst. več, kot so letos znašali dohodki, vendar ti dohodki niso dosegli visine, kot jo je predvideval proračun. Primanjkljaj prihodnjega proračuna se bo pokrila z notranjim posojilom 125 milijonov rubljev. V obtočku je sedaj novčane za 1.251.301.300 rubljev.

Zanimiv mednarodni kongres v Pragi

Praga, 4. julija. r. Tu se vrši mednarodni kongres za mednarodni jezik Ido. Kongresa se udeležujejo zastopniki 16 držav. Kakor znano, je Ido mednarodni jezik ter konkurira z esperantom. Ustvarili so ga francoski jezikoslovci na podlagi preciznejših jezikovnih premis, kakor pa dr. Zamenhof svoj esperanto. Posebno pozornost so posvečali temu, da postanejo najpogostejše besede, ki se pojavljajo v največ evropskih jezikih, koren besedam v Idu.

Darujte za sokolski Tabor!

Zmeda v SLS radi odločnega nastopa obrtnikov

Kakor strela z jasnega neba je zadel SLS vest, da so najmočnejše in najodličnejše stranke organizacije slovenskih obrtnikov — Zveza obrtnih društev za Slovenijo v Celju, Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, Zveza obrtnih zadrug v Mariboru, Zveza gostilničarskih zadrug v Ljubljani, Zveza gostilničarskih zadrug v Celju itd. itd. — sklenile, da nastopijo pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo z enotno stanovsko listo.

Tako demokratično, tako parlamentarno, tako samoočistično razumljivo je, da so v prvi vrsti in pred vsem poklicane stanovske organizacije, zlasti pa njih zveze, da nastopijo s svojimi obrtniki kandidati pri volitvah, ki se tičejo življenjskih interesov naših delavcev, obrtnega stanu. Čemu naj bi potem še bile stanovske zveze, ako naj bi pri volitvah v stanovske in svoje gospodarske zastope bile brezbržne in dopustile, da se tamkaj mesto njihovih zaupnikov ugnezdijo ljudje, ki ne uživajo zaupanja velikih obrtnih organizacij? Kakor volijo odvetniki v odvetniški komori za svoje funkcije, odvetnike, notarji v notarski zbornici notarje, inženjerji inženjerje, zdravniki zdravnike, prav tako je naravno in razumljivo, da se vodilni možje obrtniških organizacij pobrigajo zato, da pridejo v obrtniško zbornico pametni in trezni zastopniki njihovega stanu, ki bodo v tej korporaciji reševali stanovska, ne pa politična vprašanja.

Vsakomur, ki misli z zdravno pametjo, je to jasno; samo škofov list «Slovenec» ne more razumeti, kako morejo obrtniki stanovsko enotno nastopiti, ne da bi vprašali vodstvo SLS za dovoljenje. Časi so pa

minuli, ko je obrtništvo plesalo na komando iz župnišč. Župniki in kaplani imajo svoje stanovske organizacije, cerkovniki menda tudi. Ti naj se brigajo za svoje stanovske organizacije in naj tamkaj postavljajo svoje stanovske kandidate.

Zaman se trudi «Slovenec», da bi sedaj spravil obrtnike v zmoto ter jih zapeljal, da bi pljuvali na svoj lasten stan in na svoje lastne organizacije. Peklensko je sicer njegovo početje in poskušanje, da zaneše v enotno stanovsko fronto obrtnikov razdor. Obrtništvo mu bo odgovorilo s tem, da bo svojo stanovsko enotnost še pojačalo, zavedajoč se, da bi od tega, če bi se obrtniki pred volitvami v obrtno zbornico med seboj klati, imeli dobiček samo tretji. Teža veselja obrtniki nikomur ne bodo napravili in tudi «Slovenec» ne.

Sklep obrtniških zvez, da nastopijo z enotno stanovsko listo, je prvi odgovor na dr. Korščevu naznanilo, da bo šla pri teh volitvah v boj SLS kot stranka. Obrtniki ne bodo bili pomagani nikogar in tudi ne SLS. Ako bi SLS pošteno in dobro mislila z obrtništvo, bi ona pomagala obrtnikom, ne pa, da jim sedaj dela zgažgo. Prav je, da se je SLS razkrinkala, prav je to zlasti radi tega, ker sedaj tudi oni obrtniki, ki so pristali SLS, lahko vidijo, kako neprijateljska in sovražna je SLS obrtniškega stanu. Čudno zato ni, da vlada v SLS zadnje dneve radi obrtnikov velika zmeda. Le manjši del klerikalnih obrtnikov stoji še na strani g. Ogrina, večina pa se hoče pridružiti onim, ki so za enotno stanovsko listo, ki jo postavijo zveze obrtniških organizacij.

Obrtnik.

Slovani pod Italijo in fašistovski sindikati

Italijanski tisk knj rad povdarja ob raznih fašistovskih manifestacijah in zborovanjih udeležbo tujerodcev, to je Slovencev in Hrvatov, ki so vpisani v fašistovske sindikate. Posebno važnost pa so dali tej udeležbi Slovanov ob priliki zadnjega zborovanja fašistovskih sindikatov v Trstu.

Poslanec Rossoni, oče sindikalne ideje, ki je ta dan izrecno prišel v Trst, je v svojem govoru najprej pozdravil Slovence, ki jih je videl korakati v vrsti za drugimi sindikalisti po tržaških ulicah.

«Priznam Vam, da sem bil najbolj ginen, ko sem videl italijanske delavce, ki ne govorijo še našega jezika, uvrščene v naše gibanje za sindikalni in nacionalni prepoved. Dovolite mi torej, da pošiljam poseben pozdrav tem delavcem in da jim rečem, da morajo biti ponosni, da pripadajo italijanski državi in naciji.»

Glasil, fašistovskih korporacij «Il Lavoro d'Italia», ki izhaja v Rimu, je posvetilo tem Slovanom celo uvodnik pod naslovom «Sile režima». Članek se glasi takole: Sindikalna zborovanja v Trstu in Pulji zastužujejo poseben poudarek toliko radi svoje velikosti kot radi političnega in moralnega pomena.

V zadnjih letih je uvrstitve dela v teh najbolj italijanskih (?) pokrajinah našletela na zapreke najrazličnejšega narava. Težka ekonomska vzpostavitev in zadnji protitalijanski upor vseh onih, ki jih je avstrijski sistem umetno kot klin zabil v obe meiti in pokrajino, sta dolgo časa oteževala ustanovitve fašistovskih sindikatov. Znano je, da sta se slovanstvo in avstrijsko velikokrat zamešali s komunistom, da bi onemogočilo restavracijsko delo italijanske vlade. Vse preveze so bile dobre, da ovirajo novi blagoslov naših odrešenih obmejnih pokrajin. Sedaj je italijanska bitka še izvojevana in to predvsem radi tega, ker so se pridobile Italiji vse delavske mase.

Pri sindikalni manifestaciji v Pulji so bili številno zastopani tudi drugorodni rudarji iz Labinja. V neskončnem spredu po Trstu se je posebno opazil in aplavdiral močan oddelek delavcev iz sežanskega okraja, ki je bil važno središče slovenske propagande in ki ga je sedaj zadel končni udarec z ustanovitvijo fašistovskih sindikatov.

Naši organizatorji so lahko ponosni z zasluznim delom, ki so ga izvršili. Oni nudijo najboljši dokaz vsem in vsakemu, ki bi imel željo zoperstavljati se volji in pravici Italije, da ni mogoče bivati v italijanskih gospodarskih sferah z lastnimi interesi in z lastno eksistenco, ne da bi se popolnoma združili z duhom in svrhu italijanske države, s katero so gospodarsko nerazdružljivo spojeni.

Po teh in stilih poročilih mora čitatelj nedvomno misliti, da so slovenski delavci in obrtniki postali kar čez noč najboljši prijatelji in pristniki ene stranke, ki jih je najbolj zatirala, in ki jim še vedno odreka pravico do lastnega jezika, do šole v materni in v svobodnega kulturnega razvoja in napredka, do stranke, ki mu je z krvjo in smrtjo vzela pravico, da izvoli svoje zastopnike v parlament države, h kateri so pripadli po sklepih mirovne pogodbe.

Ali se je gosp. poslanec Rossoni informiral, kako so prisilili vse uboge delavce, da morajo na manifestaciji v Puljo in Trst? Ali je on videl, kako so to ubogo paro na tržaškem Korzu celo pretepali in s silo gnali dalje, ali je on slišal, kako se je vsa publika smejala zapeljani godbi iz Vrhovca? Repentabra, ko je korakala po Korzu in svirala nekaj, kar bi morala biti fašistovska himna?

Ali je poslanec Rossoni vprašal, kako so se ali bolj kake so bili ti kraški delavci vpisani v sindikat? Lahka je zmeda organizatorjev sindikatov, saj sindikalni zakon, ki je bil izdan letos aprila meseca in pravilnik k njemu, ki je bil objavljen šele junija meseca, izključujeta naravnost vsako drugo organizacijo. Po prvem členu se smejo sicer zakonito priznavati organizacije, ako obsegajo vsaj desetino delavcev dotične stroke, ki bivajo v kraju.

Toda vsa ta svoboda je uničena po členu 6., ki predvideva, da se ne sme v nobenem kraju priznati več nego ena organizacija za vsako stroko in da se ne smejo organizacije iste stroke združiti v širšo okrajno ali pokrajinsko ali celo državno organizacijo, ter da se smejo končno celo take širše organizacije združiti v eno samo državno zvezo vseh organizacij, in sicer delavcev, delodajalcev in izvršiteljev prostih poklicev. Čim je taka osrednja organizacija ustanovljena,

in ta ustanova je bila v intencijah zakonodajalcev, ne more biti priznana nobena organizacija, ne delodajalcev, ne delavcev, ne drugih poklicev, ki ne bi bila včlanjena pri državni osrednji organizaciji.

Ako hoče biti torej kdo vpisan v kakoli organizaciji, ki naj brani njegove interese, in ki ga sme zastopati v vseh vprašanjih, se mora vpisati v fašistovski sindikat.

Kdor pa se ne priključi strokovnemu fašistovskemu sindikatu, kateremu pripada, mora pričakovati najhujše posledice za svojo osebo. Če je delavec, mora računati, da bo prej ali slej brez službe, če je trgovec ali obrtnik, je v nevarnosti, da mu vzamejo potrebno dovoljenje, saj gredo vsa dovoljenja skozi roke sindikalnega tajnika.

In tudi ako ne pristopi in prevzame nase vse nevarnosti, ki so splošne s tem korakom, mora po zakonu samem kljub temu prispevati k sindikatu v meri, ki jo določi sindikat sam in se izterja ta davek od njega na enak način, kakor občinski davki.

Toda ne samo delavci in delodajalci, tudi osebe, ki izvršujejo takozvane proste poklice, kakor odvetniki, zdravniki, inženjerji in slično morajo po sindikalnem zakonu prispevati k sindikatu, tudi ako niso vpisani in kljub temu, da pripadajo drugi od prej še obstoječi in še dalje priznani organizaciji, kakor n. pr. odvetniški ali zdravniški zbornici, v kateri morajo biti vpisani, ako hočejo sploh izvrševati svoj poklic.

Tako ima sindikat odvetnikov nadvlado nad odvetniško zbornico. V zbornico vodstvo izvoli namreč zbornica sama na obnem zboru le polovico članov, drugo polovico določi sindikat, predsednika končno imenuje vlada. Sindikat ima tudi glavno besedo, celo bolj tehtno nego državni pravdnik pri pripustitvi ali izbrisu odvetnikov in zagovornikov iz seznama, ki ga voli odvetniška zbornica.

Iz tega izhaja dovolj jasno, da preti tudi odvetnikom enaka nevarnost, kakor delavcem, ako se ne vpišejo v fašistovski sindikat. Še bolj jasno bo to, ako povemo, da so n. pr. odvetniki v Gorici že prejeli tak poziv. Slični pozivi pa so ukazi, kakor je to predobro znano od druge slične prilike, kjer so odvetniki prejeli od odvetniške zbornice poziv, naj podpišejo dolarsko zbirko. Štiri slovenske odvetnike, ki se niso odzvali pozivu k tej, tudi sicer «prostovoljni» zbirki, so kratkoma suspendirali za daljšo dobo.

Za one poklice končno, kakor za učitelje, za katere se z ozirom na njih vzvišeno nalogo ne smejo ustanoviti združenja, ki bi branila njih stanovske interese, so takisto ustanovili fašistovske organizacije, v katere silijo z vsemi sredstvi tudi slovenske učitelje. Ko pa je slovenski poslanec dr. Besednjak v rimski zbornici grajal tako naravnost nečloveško postopanje s slovenskimi učitelji, je vstal naučni minister sam in zagovarjal to podlo politiko, šolski skrbnik v Trstu pa je imel drznost ter javno skušal zatajiti svoje delo in delo svojih eksponentov na deželi.

Ako vse to upoštevamo, potem je veselje italijanskih fašistovskih listov zelo malo utemeljeno. Pristop slovenskih delavcev in delodajalcev v njih sindikalne vrste je po posledica razmer in je edina pot, po kateri lahko gredo, da si rešijo vsaj svoj vsakdanji kruh, ki jim ga že itak v preobitni meri odjeda neštevilni privravnanci. Ves boj proti slovenskemu elementu v priklopljenemu ozemlju je v prvi vrsti samo boj za kruh, ki se prepogostoma pokaže v svoji nagosti s sicer gosto krinko nacionalizma in nacionalnih interesov, za katerimi skušajo zakrivati svoje prave osebne interese.

Težko je gotovo to Slovincu in Hrvatju, preden se odloči za ta korak, težji Slovincu na deželi, kakor Slovincu v mestu. Tem hušje pa mora biti pri srcu, ker je že po zakonu naloga sindikatov, da vzdržuje one ustanove, ki imajo v prvi vrsti namen, da razmarijo našo dečo. Tako se omenja v zakonu izrecno fašistovske organizacije najmlajših «ballila». Na deželi še silijo vse člane sindikatov, da vpišejo vanjo svoje otroke. Člane same pa vabijo v vrste miličnikov in v fašistovsko stranko samo. Rossoni sam je imenoval te slovenske člane Italijane, ki ne govorijo še italijanski, pri tem je bil povdarek na besedi «še». Namen sindikatov je, iz Slovanov napraviti Italijane. Tukaj je nevarnost in proti tej nevarnosti se mora okrepiti slovenski element v Italiji.

Politične beležke

Originalen sestanek

V gostilni «Pod Lipo» se je vršil sinočni sestanek «prodirgenskih» strank, ki sta ga sklicala g. Bernot in Kisovec. Udeležilo se ga je kakih 25 ljudi. Glavni referat je imel g. Bernot, ki je za skupni nastop vseh strank proti SDS, katere je danes v Ljubljani močno ojačena. Zato je g. Bernot glede na bodočo obč. volitve pesimist, meni pa, da bi je kazalo napraviti poskus, ali je zmaga mogoča. Zato naj se stranke, ki so proti SDS zedinile, da izvedejo privatne poskusne volitve, na podlagi katerih naj se potem razdelijo mandati med zaveznike. Čkoli tega famoznega predloga se je sukal dober del debate. Klerikalci, socialisti raznih barv in komunisti so v manj ali več resnih ugovorih pobijali famozen predlog, češ da bi pomenil le začetek zmešnjav. Na koncu je prišlo do ostrih izpadov proti klerikalcem. Zastopnik socialistične grupe Zednjonje g. Sedej se je izjavil za skupen nastop delavstva, ki vodi razredno borbo, odklanja pa vsako sodelovanje z SLS. G. Bernot, izzvan od g. dr. Stanovnika, je povdaril, da je tudi njemu težko s klerikalci. Demokrati so mu v marsikaterem oziru ljubši nego klerikalci, ki vedno lažejo... Sestanek se je zaključil brez rezultata. Gospodje pa bodo v ponedeljek še enkrat poskusi ugotovili, ali je mogoča kakršnakoli skupna akcija v zadevi občinskih volitev.

Teror je in ga ni

Po informacijah davidovičevcev piše Stepan Radić v svojem Domu o terorju, ki ga izvajajo politične oblasti v volilni kampanji v Srbiji in Črni gori. Izvenstrankarski znanci in prijatelji predsednika HSS, pravi Radić, zatrjujejo, da so Davidovičeve obtožbe v celoti istinite in da je nasilje od strani službenih organov tolikšno, da je med narodom v celti Srbiji zavladal pravcati obup, in če se bodo volitve vršile pod to strahovladno, bo narod popolnoma izgubljen vero v pravico in zakon. Tako v «Domu». Toda že v izjavi, ki jo je Radić predvčeršnjim podal novinarjem na poti na Bled, je Radić omenil, da se z njim vzli tudi dr. Kumanudi, ki se gre h kralju pritoževati zaradi «nekakega terorja» nad demokrati v Južni Srbiji. In Radić je dodal: «Zatrjujem vam, da demokrati pretiravajo!» V ostalem prinaša isti «Dom» notico, da bo HSS na svoji seji dne 18. avgusta razpravljala o terorju, in če se izkaže, da so obtožbe proti volilni svobodi istinite, bo HSS po tem uredbi svoje zadržanje napram radikalom in napram vladi... Ampak volitve se vršijo že 15. avgusta in je zatorej čisto jasno, da bo Radić napram radikalom uredil svoje zadržanje po tem, ali bodo radikali pri občinskih volitvah zmagali ali ne. Da pa njegovih napovedi nikakor ni jemat preveč tragično, je videti iz nadaljnih izjave, ki jo je dal novinarjem na poti na Bled, rekoč: «Lahko vam rečem, da po občinskih volitvah ne bo izprememb v situaciji...» Teror? xori ali dol, teror je in ga ni, Radiću pa je glavno, da ostane v vladi.

Uradniški zakon in klerikalci

«Slovenec» ne more živeti brez zaviljanj in laži. To mu je prirojeno in menda tudi prilagoslovljeno. Ker je slabega v uradniškem zakonu, pripisuje sam. demokrat, kar je dobrega, bi pa menda hotel reklamirati zase, dasi je resnica, da so osnutek uradniškega zakona, ki ga je svoječasnno posl. Reisner izdelal dogovorno z uradniškimi organizacijami, v Narodni skupščini klerikalci sabotirali, podpirali pa pozneje homogeno radikalno vlado, ki je ta osnutek poslabšala in ga potem v škodo uradništva proti protestu demokratov uzakonila. Kljub temu je seveda uradniški zakon v glavnem delo g. Reisnerja, kar pa je slabega v njem, je to delo radikalne homogene vlade in klerikalcev, ki so s svojimi Markovim protokolom to vlado držali. To vedo uradniki prav dobro, pa se «Slovenec» samo šudimo, kaj pravzaprav hoče s svojimi zastarelimi zaviljanji, ker mora vendar vedeti, da uradništvo ne more imeti tako slabega spomina, kakor ga ima n. pr. večina klerikalnih volivcev. Naj vendar gospoda pri «Slovincu» ne sodi vseh ljudi po svojem kopitu.

Radić vrača klerikalcem milo za drago

Kakor znano, je dr. Korščec nedavno proglasil Radića za abnormalnega človeka. Sedaj Radić vrača milo za drago. Povodno proslave 700 letnice smrti sv. Frančiška Asiškega piše v «Domu» o frančiškanih in pravi, da so frančiškani za hrvatsko prosveto zaslužni in da so v naši narodni politiki bili blagovreden faktor, dokler niso prišli pod vodstvo slovenskih klerikalcev. Pokorno pa so se vpregli v jarem slovenske popovske stranke, ki je za Hrvatskem s malimi izjemami zbrala samo ono, kar je najslabše in najbolj zagrizeno. Zato bo hrvatski narod, vdan katoliški veri in cerkvi, ob letošnji 700-letnici iskreno molil k največjemu dobrotniku Slovečanstva vseh vekov, sv. Frančišku Asiškemu, ki naj pri Bogu izprosi, da se hrvatskim frančiškonom zopet razsvetli pamet, da ne bodo več pljuvali na svoje verne hrvatske seljaške ovčice, brez katerih bi bile prazne vse hrvatske cerkve, če bolj pa frančiškanski samostani. Končno navaja Radić, da se je 1. avgusta ob 7. zjutraj v frančiškanskem samostanu na zagrebškem Kapitolu vršila maša za nekake Orle. Vsaj te svoje demonstracije, pravi, ne bi smel popi vnašati v cerkev, ako bi jim res bilo iskreno za proslavo sv. Frančiška ter za napredek katoliške vere in cerkve. Popovci so povsod drzili, a hrvatski frančiškani so navadno slabi in popustljivi, kakor prava lagnjeta in so v tem primeru hočini skrivati drzne poganjske popovske politike... Radićeva notica je, kakor se vidi, nekoliko zapoznela, toda vendar vredna beččenja.

Naši kraji in ljudje

Razpust Učiteljske zveze v Trstu

K razpustu »Zveze slovenskih učiteljskih društev v Trstu« nam naknadno poročajo še nastopne podrobnosti: Bilo je že dolgo očitno, da italijanske oblasti v Julijski Krajini iščejo povoda za razpust Učiteljske zveze v Trstu, organizacije, ki je združevala vse narodno zavedno učitelstvo v Italiji. Povoda pa ni bilo, ker je bila organizacija strogo strokovna in se je tudi udeleževala samo v tem pravcu. Končno so se fašisti pripravili na generalni naskok. V soboto, dne 31. julija je imel učiteljski zbor pevsko vajo za napovedani nedeljski koncert v Kanalu na Goriškem. Med vajo sta naenkrat vstopila predsednik Zveze, upokojeni nadučitelj Germek in predsednik pevskega zbora, učitelj Ivan Vouk, oba iz Trsta, ter sta prinesla vest o goriške kvesture, da morajo pevci takoj prenehati z vajo, ker je prepovedan koncert v Kanalu. Tudi za nedeljo napovedano delegacijsko zborovanje učiteljev je bilo prepovedano in ista usoda je zadela še učiteljski kmetijski tečaj, ki bi se imel vršiti naslednji teden. Prepoved je bila izdana radi oziroma »javne varnosti«.

Že te zabrane so kazale, da se bo v prihodnjih dneh nekaj zgodilo. Učiteljska zveza je bila kljub vsem poskusom, da bi jo razbili, kompaktna do zadnjega. Za delegacijsko zborovanje so se prijavili vsi izvoljeni delegati in tudi kmetijski tečaj, ki je obetal mnogo za povzdigo propadajočega gospodarstva nesrečnih rojakov onstran granice, bi bil polnoštevilno obiskani. Zveza je najela za kmetijski tečaj večje število strokovnih predavateljev.

V časih splošnega moralnega razsula v malone celokupnem javnem življenju je bila Učiteljska zveza najmočnejša postojanka značajnosti in eden najkrepkejših in najstvarnejših braniteljev pravic slovenskega jezika. Društvo je izdajalo stanovsko glasilo »Učiteljski list« že sedmo leto, list za mladino »Novi rod« pa bi bil nastopil s šolskim letom 1926/27 svoj peti letnik. Vse to je sedaj udušeno pod pretezo, da učiteljsko društvo radi novega fašistovskega sindikalnega zakona nima pravice do obstoja.

Dolekosežnost tega ukrepa tržaškega prefekta se ne da trenutno niti slutiti. Njegove posledice se bodo pa v najkrajšem času poznale v vsem kulturnem gibanju onstran meje.

Poljski dijaki v Beogradu

V torek popoldne je prispela v Beograd skupina poljskih dijakov, ki so se udeležili mednarodnega dijaškega kongresa v Sremskih Karlovcih, in sicer pod vodstvom predsednika Udruženja poljskih dijaških organizacij Josipa Podosekga in direktorja Jana Požarskega. Stopili so takoj v stik z našimi dijaki in sondirali teren za skupno kolaboracijo na bližajočem se svetovnem kongresu dijaške konfederacije, ki bo odprt dne 16. t. m. v Pragi. Poljaki so predložili načrt za ustvaritev slovenskega bloka na tem kongresu. Včeraj so posetili beograjsko univerzo, si ogledali mesto in bili sprejeti v znanjem ministrstvu od šefa propagandnega oddelka dr. Stanka Erhartiča. Odšli so tudi na Avalo, kjer so položili v zrak bratskega priznanja.

NOGAVICE

znamko in žigom

ALS

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

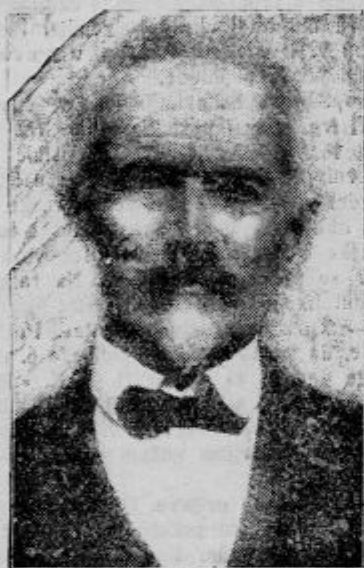
padlim jugoslovenskim herojem venec na grob Neznane junaka. Zvečer so jim pridružili delegati slušateljev zagrebiške in ljubljanske univerze, ki so se udeležili kon-

Ljubljanski funkcionarji avtoškola sprejemajo zagrebiške avtomobiliste vrh Ljubelja dne 1. t. m.

V NEDELJO VSI V SEMIČ

na zlet novomeške sokolske župe in razvitje prapor semiškega Sokola, povodom 15letnice obstoja sokolskega društva.

Manuel Kaftan prvi starosta Sokola v Semiču.

Jože v vodi - Jože iz vode

Aretacija nevarnega vlomilca v železniške vozove.

Ljubljana, 4. avgusta. Od meseca februarja dalje je bilo izvršenih na vlakih proge Ljubljana-Zidani most več drznih vlomov. Nič manj kakor šestkrat je bilo vlomljeno v železniške vozove in so odnesli zlikovci znaten plen. Železniški detektivski so po dolgotrajnem polzvedovanju in opazovanju prišli tolpi končno vendarle na sled in spravili tri storilce pod ključ. Le vodja družbe, že ponovno radi vlomov v železniške vozove kaznovani Jože Anžur, se je znal vedno spretno izogniti aretaciji. Železniška policija je imela z njim že mnogo posla in ga pozna kot zelo nasilnega človeka. V samobrambi se poslužuje vsega, kar ima pri roki: samokresa, gnojnih vil itd. Tako je bil 1. 1923 v boju z Anžurjem težko poškodovan železniški stražnik Meze. Anžur mu je namreč takrat prestrelil ledvice.

V dobri veri, da so orožniki in železniška policija že pozabili njegovo krivdo, je prihajal Jože Anžur od časa do časa iz svojega gorskega zakotja pri Jančah med Zalogom in Lazami obiskovat svoje prijatelje in prijateljice v rojstvo v Sneberje. Dolgo časa so Anžurja zalezovale patrulje po dnevi in ponoči v gozdovih nad Zalogom, toda Anžur se je znal vedno spretno umikati in je vedno našel kako luknjo v

gresa v Karlovcih, banket pri Ruski Kroni. Poljski dijaki nameravajo posetiti tudi Sarajevo in Dubrovnik, nakar se vrnejo v svojo domovino.

kordonu. Čakati so morali končno nanj kakor na srnjaka ob poti in prelazih.

V torek je prišel Jože zopet v Sneberje in šel kot dober sin še celo očetu pomagat kositi na travnik, skrit v šumi severno od Zaloga. Ta pridnost pa je postala zanj usodopolna. Čuječi orožniki postaje Večve so Jožeta opazili. Obvestili so s posebnim dopisilcem takoj železniško policijo v Ljubljani, ki je odposlala potem pet mož v Zalog. Ti so se skrili v gozdičku skupno z orožniško patruljo, obstoječo iz štirih mož, pod priznanjem vodstvom komandirja Sušnika. Strateški načrt je bil kmalu narejen. Po raznih poteh so združeni varnostni organi z vseh strani obkolili v gozdu skriti travnik, na katerem so kosili štirje možje, med njimi tudi Jože Anžur. Nenadoma je stopil na plan orožnik na kolesu, kar je bilo znamenje, da je obkolitev izvršena. Kolesar se je zdel Jožetu sumljiv, odvrnil je koso in zbežal proti grmovju od potoka. Gotovo bi se mu tudi tokrat posrečilo pobegniti, da ni bil travnik od vseh strani obkrojen.

Toda Jože je od muhi in se ne da kar tako ugnati v kozji rog. Ko je videl, da z begom ni nič, je kratkoma skočil v potok in se potuhnil ob grmu, čepeč do vratu v vodi. A bilo je že prepozno. Ni imel niti časa, da bi se pošteno oddihnil v vodi, kajti že so ga kar trije gospodje v uniformi in civilni pozvali, naj pokaže vsaj roke iz vode, da ga potegnemo ven, ker bi mu mogla predolga kopel škodovati. Jože je uvidel, da imajo njegovi preganjalci popolnoma prav in se je zato udal. Računal pa je obenem, da mu bo mogoče pomagati iz zadrege zopet njegov star trik. Prišel je namreč simulirati božjast. Komaj so ga uslužni varnostni organi potegnili na kopno, je Jože že dobil krče na obrazu, na ustnice so mu stopile krvave pene, drhtel je po vsem telesu in padel tudi znak na zemljo kot snop. Začel se je zvijati v epileptičnem napadu. Toda nekateri izmed navzočih gospodov so to njegovo »bolezen« poznali že iz prejšnjih časov in jim je bila tudi znana izborna medicina. Hitro so ga polili z vodo in mu istočasno pošepetali v uho, da mu jo bodo privoščili še več in sicer kar v strugi potoka, ako ta mala količina ne bi pomagala.

Jože Anžur je kot premeten človek seveda dostopen tudi pametnim nasvetom. Dvignil se je zato, si obrisal krvave pene in izjavil, da ga božjast ne bo več napadal. Raje je šel z gospodi in obljubil, da bo tudi vse povedal, kako so ga njegovi tovariši navajali in zapeljevali k tatvinam. Mirno je šel v zapore, kjer imajo stanovanje tudi že trije njegovi bratje.

Lon Chaney

(Seemannslos)

strokovnjak za poljubne pride v kino »DVOR«.

Danes nepreklicno zadnji dan orjaškega velefilma

PUSTOLOVKA

v 2 velikih delih, naenkrat 12 delov

Včeraj drugi dan, kino razprodano! — To je dokaz in najboljša reklama, da je film res vreden, da si ga vsak ogleda! — Predstave vsled ogromne dolžine filma po 3 ure ob 4., 7. in 10. uri.

KINO LJUBLJANSKI DVOR. — Najmodernejši kino v Sloveniji.

?????

LON CHANEY

?????

Tatinska in vlomilka kronika

Ljubljana, 4. avgusta.

Sinoči se je pojavil v Kolodvorski ulici vlepodjeten in rafiniran človek, ki je oskubil pri prvem poskusu kar dve žrtvi. Predno se je spravil na posel, je seveda, posedajoč po gostilnah s prenočišči, opazoval, kako se tam suče svet.

Za prvo žrtev si je izbral šolskega upravitelja Josipa Trobiša iz Bučke. Ta se je mudil v Ljubljani po opravkih, na večer pa je iskal prenočišča v gostilni pri Starem tišlerju v Kolodvorski ulici. Po policijski uri je odšel v nakazano mu sobo, kjer pa je imel rezervirano drugo posteljo neznan tujec. Misleč, da ima za soprenočevalca poštenjaka, je Trobiš pustil vrata sobe odprta in zlozil obleko na mizo. Čim pa je zaspal, je prišel v sobo tujec, ki je bržkone samo čakal na tatinsko priliko, posegel v žep njegovega suknjaka in izmaknil listino z 800 Din. Ko se je zjutraj upravitelj prebudil in se odpravil na vlak, je šele tatvino opazil.

Premeteni tat pa se ni zadovoljil samo s to nočno avanturo. Šel je iskat še druge žrtve. Sprehajal se je nekaj časa okrog kolodvora, slednjič pa skočil čez ograjo Vodnikove hiše v Kolodvorski ulici in se utihotapil v vežo. Poskušal je odpreti z vtrihom vrata več stanovanj, posrečilo pa se mu je to le pri stanovanju uradnika Vinke K. V predstvi je našel njegovo skoro novo modro obleko, v sobi pa nekaj perila, aktovko in ščipalnik, ki ga tudi ni pozabil. Videč, da najemnik stanovanja krepko spi, je lopov prebrskal celc sobo in se nato nemoteno odstranil. V največje zadoščenje mu je moralo pač biti, da se je vse tako krasno izteklo in da je našel v žepu ukradene obleke še listino z okrog 600 Din gotovine.

Poleg tega tička je pokazala precej talenta tudi neka ženska, ki se je pojavila včeraj popoldne v Florjanski ulici. Nekaj časa ob 19.30 je stopila v stanovanje posestnika Franca Piškurja v Florjanski ulici št. 19 in ga prosila za prenočišče, češ da je prišla iz Zagreba in bi rabila sobo z dvema posteljama. Gospod Piškur, ki na tujko ni dosti pazil, ji je svetoval naj si išče prenočišče v gostilni. Kmalu nato se je ženska poslovila, dobro uro pozneje pa je gospodar zapazil, da je šla z njo tudi pločevinasta skatla, v kateri je bilo shranjenih več dragocenosti: srebrna verižica, ura itd. Tatnica je bila velika, močne postave in zagorele polti, stara okrog 25 let, oblečena v rdeč kostum.

Originalen prizor se je danes dopoldne odigral v odgoških zaporih mestnega magistrata. Poleti je na deželi neprimerno bolj prijetno, kakor v mestu. Vsakdo sili na počitnice, zato sta se odločila za deželo tudi 54 letni berač Jakob Lajevič iz Hotiča pri Litiji in njegov tovariš Dominik Klančan iz Istre. Seveda pa nista znala, da sta oba enaki misli in sta hodila tudi vsak svojo pot. Pred dobrim mesecem pa sta se vendarle oba sukala nekje okrog St. Vida. Noč je Jaka prespal pod nekim kozolcem na draveljskem polju, vlačugarski instinkt pa je prignal pod isto streho tudi Dominika. Zjutraj je Jaka spoznal, da je moral biti nekdo ponoči v njegovi bližini čisto iz posebnega vzroka. V njegovi vreči namreč nekaj ni bilo v redu. Vendar pa je na svojo prvo nesrečo kmalu pozabil, ker ga je zadela v Šiški že druga, še usodnejša. Prijel ga je stražnik in moral je radi beračenja v zapor. Kakor Jaka, je bil na poti v Ljubljano tudi Dominik. V neki veži pa hop — stražnik je držal i njega. Odšla sta na policijo, odtod na sodišče, pred sodnika v enomesni zapor, danes pa iz zapora na policijo in od tam v odgoške zapore, kjer so jima vrnili njihovo ropotijo. Ko sta čakala na zlatost prostost, se je pa Jaka počasi dolgočasiti. Zato je naprosil Dominika za polovico cigarete. Dominik, kavalir napram tovarišu, je brž izvlekel svojo cigaretno dozo, jo odprl in ponudil zahtevano cigareto. Tedaj pa je Jaka dobil nenadoma debele oči in bruhal: »Tii, kje pa imaš moje čevlje? Doza je že tu!« Jaka je držal tatu, ki ga je oplenil pod draveljskim kozolcem. Prišel je vpi in razgrajati, dokazovati na desno in levo, dokler stražniki Dominika niso odpeljali nazaj v luknjo, iz katere je pravkar prišel. »Uf, pa taki prijatelji in kolegi!« je zarjaval Jaka nad možmi v uniformi, ko je odhajal na solnce.

Pred sodniki

Zanimiva sodna razprava v Rog. Slatini. Že pred več meseci smo v »Jutru« poročali, da je uvedena proti zadržljivemu uradniku g. Francu Novaku, ki vodi nastanovni urad, radi raznih zadev disciplinarna preiskava. Očitki proti temu uradniku so bili jako težki. Ministrstvo za narodno zdravstvo ga je zato premestilo iz Slatine v Dobro. Raznim intervencijam se ima Novak zahvaliti, da je navzlic temu ostal še nadalje v Slatini, medtem ko je proti njemu tekla disciplinarna preiskava pri uravnem sodišču v Celju in kazenska pri okrajnem sodišču v Rogatcu radi poskusa prestopka goljufije (§§ 9. in 416 (197) k. z.) G. Novak se je pečal poleg svoje službe tudi s številnimi drugimi posli, zlasti s posredovanjem posestev. Nedavno je izterjal od trgovke Misije v Gabrniku pri Slatini 5000 Din provizije. Razen tega je g. Novak pisal v demokratske liste in tam obdelaval slatinske demokrate, čeprav je sam oficijelno radikal. Radi tega ima tiskovno tožbo v Ljubljani. G. Novak je prišel po uvedeni disciplinarni preiskavi dne 11. aprila h gđ. Misiji in ji med pretinjani predložil dopis, ki bi ga naj datirala nazaj in potrdila, da je bila zadeva s provizijo le šala. Včeraj se je vršila pri okrajnem sodišču v Rogatcu na obtožbo državnega pravdnika v Celju proti g. Novaku razprava radi poskusa goljufije. Pri tej razpravi je povedala priča Misija, da ji je Novak grozil 11. aprila z raztrganjem v časopisih, da jo bo s tem onemogočil kot trgovko, če mu ne napiše dotičnega pisma, s katerim bi se opral v Ljubljani, kjer je preiskava. Sodnik je po dvehurnem razpravljanju prekinil razpravo, da se odstopi zadeva državnemu pravdniku radi nadaljnjega postopanja proti g. Novaku, ker se je pri razpravi pojavil sum hudega izsiljevanja in goljufije. Vest o nenadnem preokretu zadeve je zbudila v Slatini občno pozornost. G. Novak bo moral biti sedaj suspendiran, ker se nahaja v preiskavi radi suma dveh težkih zločinov. Pri včerajšnji razpravi sta intervenirala odvetnika dr. Goričan iz Celja in dr. Reisman iz Maribora.

Duševni delavci in hrana

Že od nekdaj velja pravilo, ki so ga potrdili zdravniški strokovnjaki, da je tek odvisen od delovanja možgan. Človek, ki dela z glavo, potrebuje čisto drugačno hrano, kakor običajni tečak. Splošno se opaža, da imajo ljudje, ki opravljajo naporno duševno delo, dober tek, vsekakor pa so potrebni posebno zgostene hrane. Pisatelji, novinarji, dijaki, učenci in umetniki vobče morajo neprestano nadomeščati porabljene energije in potrebujejo v ta namen krepke hrane.

Znano je, da je bil francoski romansopisec Viktor Hugo velik gourmand, eden največjih pojedincev, kar jih pozna zgodovina intelektualcev. Že njegov zajtrk je bil nenavaden. Hugo je pojedl vsako jutro telečji kotelet, ribo na olju, kos pečene govedine, več jajec in je k vsemu temu pridelal še krepko majonezo. Lahko si mislimo, kako težno je šele moralo biti njegovo kosilo! Imel pa je tudi navado požirati zelo hitro cele kose mesa, katerih ni niti dobro prežvečil. Samo na ta način je obdržal svojo tvorno silo na višku.

Tudi Balzac je bil velik jedec. Že njegova fizična konstitucija je zahtevala prilično velike porcije in Balzacov obed je bil pravcata revija vseh dobrih jedi. Samo, kadar je delal, je bil nekoliko zmernejši. Sicer pa se splošno lahko trdi, da so vsi veliki duhovi navadno tudi dobri komentisti odlične hrane, kar si razlagamo z omejenim pravilom, da možgani duševnega delavca zahtevajo več in boljše hrane kakor možgani navadnega človeka.

sceno iz Anskyge židovske drame »Dybuk«. Scena je bila pretresljivo podana, in zdravniki, strojniki ter novinarji kakor tudi kolegi umetnice so jokali. Ko je bila scena odigrana do konca, se je umetnica zgrudila na izdihnila. Larec je bila izreden gledališki talent ter je bila znana tudi izven meja židovskih ansamblov.

Sola za dramatik po Reinhardtovim vodstvom. Režiser Max Reinhardt ustanavlja v Berlinu šolo za dramatik. Zavod ima namen nuditi oderskim pisateljem pot do spretnosti v pisanju gledaliških iger. Reinhardt je prepričan, da more napraviti skromen literat z dobro dramaturško šolo mnogo več kot odlični pisatelji, ki nima vpogleda v dramaturško predelavanje rokopisov za oder. V šoli se bodo obdelovali posamezni prizori iz vposanih rokopisov.

Zanimiv pripetljaj ruskega pesnika Remizova v Parizu. V Parizu živčemu rusku poetu Remizovu se je pripetila zanimiva nezgoda. Pesnik je v zadnjem času pripravil zbirko svojih pesmi za tatis. Ena izmed njegovih najnovejših pesmi beleži tudi stih: »Kadar bom po strasti polnih dneh v deževnem vremenu poginil za platom, ali kadar me bo povozil kakšen avtomobil, tedaj ...« Remizov je baš odnesel korekturo svoje zbirke v tiskarno in na poti domov je strašno deževalo. Na tej poti je pesnika podrl in povozil avtomobil. K sreči pa Remizov ni težko ranjen. Sedaj se leči v bolnišnici in pravi, da ne bo nikoli več prerokoval lastne nečre ...

Kulturni pregled

Ljubliha Ilić — član beograjskega Narodnega gledališča. Koncem prošlega meseca se je mudil v Pragi upravnik Narodnega gledališča v Beogradu, gosp. Milan Predić. Prišel je na Češko radi angažmana novih moči za prestolniško gledališče. Pogodbo je sklenil tudi z znanim opernim tenoristom Ljubomir Ilićem, ki je nastopal z velikimi uspehi na berlinskem, dunajskem in praškem odru, predvsem v opernem repertoarju, pa tudi v operah: Faust, Tosca, Bohème, Rigoletto itd. Potreba tega angažmana je bila posebno nujna radi odhoda tenorista Rijavca iz Beograda.

Projektirano gostovanje beograjskega gledališkega ansambla v Pragi, praškega pa v Beogradu. Intendant beograjskega Narodnega gledališča se je na svojem zadnjem službenem boravku v Pragi razgovarjal z upravo Narodnega divadla radi gostovanja češkega ansambla v Beogradu. Istočasno bi se vršilo tudi gostovanje beograjskih gledaliških umetnikov v Pragi.

Stoletnica bibliografskega zaroda v Lipskem. Dne 1. avgusta je minulo sto let od ustanovitve Bibliografskega instituta v Lipskem. Zavod je ustanovil znani knjižničar in založnik Karl Josef Meyer. Njegovo najpomembnejše delo je bilo izdajanje Meyerjevega leksikona, ki služi še danes kot proročnik in informacije v marsikateri slo-

venski hiši. Prvotno Meyerjevo podjetje je danes v rokah velike delniške družbe.

Busonijeva spominska plošča v Trstu. Dne 27. julija, na obletnico smrti znanega pianista in klavirskega pedagoga ter skladatelja Ferruccio Busonija so odkrili Busonijevi čestilci v Trstu spominsko ploščo na hiši, kjer je Busoni preživel svoja mlada leta. Busonijeva mati je bila Tržačanka.

Osijsko gledališče v novi sezoni. Dramski personal osijskega gledališča ostane v novi sezoni, ki se otvori dne 20. avgusta s igr »Zlatarjevo zlato«, skoraj neizpremenjen. V opernem oebiu so delne izpremembe. Mnogo dosedanjih članov je odšlo v Varaždin, kjer bodo nastopali v operah in operetah. Nanovo je za Osijsk angažirana ga. Vuksan - Barlovičeva. Pogodbo je obnovila tudi ga. Greta Krausova in pridobljena je nova moč v osebi ga. Evke Mikolčeve, dosedanje članice novosaškega odra. V Osijsku ostane tudi baritonist Pichler, ki je koncem lanske sezone pel v Ljubljani, pa ni prišlo do pogodbe med njim in med upravo naše opere.

Zbori. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo z glasbeno književno prilogo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Avgustova številka (brez književne priloge) prinaša E. A. d. a. m. i. č. v. m. i. zbor z baritonikom so-

lom »Ljubi, dokler je čas« in prireditve narodne »Jaz imam pa konjica belega« za moški zbor po Fr. Maroltu. Priporočamo! Narodna na »Zbore« letnih 40 Din. Naročite se in podprite: tem važno kulturno revijo!

Nova članica osijskega gledališča. Dosedanja članica novosaškega odra, subreta Evka Mikulčeva, je angažirana za prihodnjo sezono v Osijsku.

Zagrebiški gledališki igralci v Sarajevu. Te dni gostuje skupina igralcev zagrebiške drame v Sarajevu, kjer nastopa na vrtu restavracije »Napredak«. Ansambli igra lahke komade, med katerimi je tudi Peciće Petroviča šala »Malac«.

Razstava slik Slavka Tomerlina v Splitu. Hrvatski slikar Slavko Tomerlin, ki je leto sponadil razstavil v Ljubljani, je priredil te dni razstavo svojih slik v Splitu, in sicer v postopju ljudske šole na Botičevi poljani.

Tijardovičeva opera. »Kraljica žogec se uprizori najprej v Splitu. Premijera se bo vršila na dan proslave petnajstletnice sportskega društva »Hajduk«. Zbore bodo izvajale skupine moških in žensk, broječe 150 pevcev.

Stanislavski — častni igralec tatarskega gledališča. Prosvetni komisar tatarske republike je sporočil ruskemu režiserju Stanislavskemu, da je imenovan za častnega člana tatarskega gledališča. Ta čast se podeljuje v Rusiji samo največjim in najbolj zaslužnim gledališkim umetnikom.

Moskovsko umetniško gledališče v novi sezoni. Moskovski hudožestveniki pripravljajo za gledališko sezono 1926. — 1927. Ajshilovo tragedijo »Prometeus«, katero študira že dve leti, dalje Baumarchaisovo komedijo »Figaro se ženi«, Bulgakovo dramo »Inteligence«, izza časa ruske meščanske vojne »Bela garda«, Tolstojevo dramo »Plodovi prosvetljenosti« in Leonida Leonova igr »Učiteljovsk«. Najmlajši studio tega zavoda pa se bo v novi sezoni posvetil v prvi vrsti mladim igram ruskih dramatikov.

Teška nezgoda pisatelja Osendowskega. Iz Varšave poročajo, da se je avtorju knjige »Živali, ljudje in bogovci« pripetila težka nezgoda. Ko je šel po ulici, mu je padla na glavo deska ter ga močno poškodovala na senu. Prepeljati so ga morali v bolnišnico, kjer pa so zdravniki ugotovili, da rana ni smrtonosna, čeprav je težke narave.

Smrt »Židovske Duse« v Arađu. Židovsko gledališče iz Vilne gostuje sedaj v Rumuniji. Nesreča je hotela, da je bil na tej turneji ansambel prikrajan za svojo najboljšo silo, igralko Judit Larec, veliko umetnico, katero so imenovali »Židovska Duse«. Umetnica je smrtonovarno zbolela in tovariši in tovarišice so jo morali oddati v sanatorij »Therapiac«. Tu je nastopila v soboto ostru krizu, ki je končala z neobitajno sceno. V parokizmu svojega delirja je igralka vstala iz postelje, zahtevala od svoje dame za oblačenje nekaterih kostume, kar je oblekla potem, ko so jo našiminkali po njenih intencijah. S svojimi zadnjimi močmi je Larec odigrala veliko

Naši onstran granic

— **Tržaški občinski podkomisar.** Občinski komisar Perez je dobil pomočnika. Za občinskega podkomisara je imenovan na predlog visokega fašistovskega komisarja Riccija "star tržaški patrijot" Carlo Baneli, ki je znan kot navdušen fašist. S tem imenovanjem se je hotelo ublažiti tudi nevoljo, da ni bilo v vodstvu občine domačega Italijana. Sedaj sedi poleg Pereza Tržačan Baneli in ta dva gospoda bosta tržaško občino in njeno upravo pofašistila.

— **Umrli je v Trstu** g. Josip Jež, uradnik Zivnostenske banke. Naj počiva v miru!

— **Iz Čezsoče** je izginil sredi junija čevljar Fran Klavara. Vsa dosedanja poizvedovanja po njem so bila brezuspešna.

— **Preiskava v Idriji.** Javna telovadba je bila v nedeljo 25. julija. Drugi dan pa so prišli varnostni organi v posete k vodi telju telovadbe g. Fr. Krčmarič, izvršili so pri njem hišno preiskavo, potem so prebrskali vsa telovadnica in po dolgem trudu so odšli praznih rok.

— **Ali ne bo nikake podpore?** Slabo vreme, naliivi, toča, vse to je napravilo ogromno škodo kmetovalcu. Ljudje gledajo s strahom v bodočnost in se vprašujejo, kaj bo? Sominjajo se časov, ko so bili ob vremenskih nezgodah začasno oproščeni davkov in so v slučaju suše dobivali krmo po nižnji ceni. Italijanska davčna zakonodaja ne določa nikakih olajšav za oškodovance po toči in vlada more dati pomoč le v slučaju izrednih katastrofalnih nesreč. Zastopniki trepetnega ljudstva se oglašajo na vseh kompetentnih mestih. Tajnik goriškega pol. društva "Edinosti" je bil pri goriškem podprefektu v zadevi pomoči kmetovalcem, ki trpijo vsled vremenskih nesreč ali odgovor, ki ga je dobil, ne kaže nikačega upanja na pomoč in podporo!

— **Huda nevihta** je divjala nad Vrsarjem v Istri v nedeljo 1. t. m. Napravila je velikansko škodo daleč naokoli. Vinogradi so uničeni in tudi skoro vsa turščica. Občinski komisar G. Apollonio je takoj naznanil nesrečni višji oblasti, prošnjo do vlade, da pomaga hudo zadetemu kmetovskemu prebivalstvu. Lani so dobili oškodovanci po toči nekaj podpore v denarju. Fašistovski zastopnik piše v "Piccolu", da bi se morali nesrečniki za letos oprostiti davkov in pričela naj bi se razna dela, kakor gradnje in popravke cest, šol itd., da bi ljudje kaj zaslužili in mogli živeti. Kaj bo torej? Ali prinesejo fašisti kako pomoč po vremenskih nezgodah tako hudo zadetemu kmetijstvu v celi Julijski Krajini?

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

Iz Metlike

— **Javna telovadba Sokola.** Sokol je priredil v nedeljo javno telovadbo z ljudsko veselico. Z zadovoljstvom moremo zabeležiti velik napredek od lanskega leta. Ob 16. uri je pričela javna telovadba, katero je za žalibog prekinila ploha. Ko je dež prenehal, se je telovadba nadaljevala. Ugajali so nam nastopi vseh počenši z dečo na do članstva s težkimi vajami na orodju. Številno občinstvo in gosti niso zadržali s priznanjem. Po telovadbi se je razvili animirana zabava. Pohvaliti moramo osobito številno udeležbo Sokolov iz Karlova, Semiča in ostalih sosednih društev, kakor tudi domaće Orle, ki so se udeležili prireditve. Materjalni uspeh prireditve je kljub slabemu vremenu dober.

— **Higijenski tečaj.** Zavod za socialno higijensko zaščito dece priredi v Metliki tečaj o negi dojenčka in matere. Tečaj bo v tujakini osnovni šoli v večernih urah. Pozivamo vse matere in gospodinjice, da se tečaja prav gotovo udeležijo.

— **Požar v Draščih.** Pretečeni teden je izbruhnil pri čevljarju Kastelcu v Draščih ob enih ponoči požar. Drašičko gasilno društvo je ogenj takoj pogasil. Kako je nastal požar, se ni ugotovljeno ter se vršijo poizvedbe.

— **Otrok padel v žerjavico.** Posetnici Nežji Kolar iz Mačkoveca, občina Suhor, je padla enoletna hčerka Jožica iz vozička v žerjavico. Otrok je dobil močne opekline, katerim je po dveh dneh podlegel v ženski bolnici v Novem mestu. Stariši, pazite na otroke!

Iz Trbovelj

— **Uradni dan okrajnega sodišča v Trbovljah.** Okrajno sodišče v Laškem naznanja, da se bo vršil uradni dan v Trbovljah za mesec avgust v soboto 14. t. m.

— **Iz zgodovine trboveljskega rudnika.** Letos poteče 45 let, odkar je prišla obiskat Trbovlje, ki so prav takrat pričele sloveti, dunajska dvorna kamarija s cesarjem Francem Jožefom na čelu. Od takrat pa do danes so se razmere silno spremenile. Spominjamo se že, da je prihajal v trboveljsko občino en sam izvod slovenskega časa, bil je to "Slovenski Narod". Polagoma pa je rastla nacionalna samozavest, dokler ni doživela ob prevratu svoje največje zadoščenje. Izmed takratnih vodilnih osebnosti, ki so služile pri rudniku je le še nekaj živih, vsi drugi so pomrli. Nesreče se je takrat veliko več dogajalo kakor sedaj. Omenjamo le one, pri kateri je zasulo rov in bi se rudarji zadušili, če ne bi po nasvetu paznika Simona Kosa, starega očeta računovodje Mirka Kosa, izvrtali luknje in poslali po njej hrane, dokler ni prišla reševalna ekspedicija do njih in jih rešila s gurne smrti.

— **Brezplačno predavanje o spolnih boleznih** bo danes, ob 6. pop. v sokolski dvorani. Zelo poučen film. Predava dr. Vrtovec. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Sokolski Zdravci!

— **Detomori v Hrastniku.** Uvedeno je kazensko postopanje proti 22letni M. L., ki je osumljena detomora, izvršenega pred meseci. Prav tako je uvedeno kazensko postopanje proti nekemu posestnikovemu sinu z Dolca, ker je nagovarjal svoje dekle, naj prepreči plod.

— **Spor radi pristajanja ob Savi.** Med rudnikom in Hrastniku in lesnim trgovcem Alojzom Hirslovim iz St. Jurja pod Kumom je nastal spor radi prostora ob Savi pri kolodvoru. Tam pristajajo namreč Hirslovi splavi z lesom. Rudnik trdi, da ima dotični prostor najet od kolodvoru, Hirslovi pa se zagovarjajo, da je sporni breg že od nekdaj uporabljal. Nesoglasje med interesentoma vzbuja veliko pozornost. Plova s splavi je namreč od Zagorja proti Zidanemu mostu močno razširjena.

— **Higijenska razstava v Trbovljah** bo odprta ob 8. t. m. Predavanja se bodo vršila dnevno ob 5. popoldne. Obisk se je izkazal kot zadovoljiv.

— **Renoviranje občinskih poslopij.** V Hrastniku so pričeli z obsežnim renoviranjem.

Sport

Važni sklepi JNS.

Finale za kraljev pokal se odigra v Ljubljani

Na svoji torkovski seji je JNS storil sledeče važne sklepe: Finale tekma za kraljev pokal, ako bi se vršila med reprezentancama Beograda in Zagreba, se bo odigrala dne 15. avgusta v Ljubljani. Semifinalni tekmi se vršita v Beogradu in Zagrebu, in sicer Beograd : Ljubljana in Beogradu in Zagreb : Subotica v Zagrebu.

Glede protesta beograjske Jugoslavije proti prvenstveni tekmi z Gradjskim je JNS sklenil, da naprosi Zbor nogometnih sodnikov za mnenje o sojenju g. Felverja na tej tekmi, nakar bo storil svoj končno veljavni sklep v tej zadevi.

Ljubljanska konkurenca — ocenjevalna vožnja na popolnoma novih podlagah

Prireditve ljubljanske konkurence, ki naj pokaže možnosti voza v slabem, težavnem terenu, temelji na novih principih, ki jih dotlej še ni uporabljal noben klub, noben prireditelj. Kakor znano, so razdeljena vozila v kategorije po cenah. Avtoklub se je odredil HP formuli, odredel se je komplikiranim formulam s cilindrično vsebino in teži voza, odredel se je bistroumno izmišljenim razdelbam kategorij po turnem številu motorja.

Novo ni pa samo ocenjevanje po nabavnih cenah, marveč tudi zahteve, ki jih stavlja proga vozu.

Takoj od Tržiča prične hud klanec se med zadnjimi hišami trga. Odtod gre cesta vedno v zavojih najprvo malo dol, potem pa po lahkem klanecu do starta. Start sam se nahaja na točki km 44.12, šteto od Ljubljane blizu električne centrale tovarne Gasser. Odtod se dviga cesta najprvo ob potoku Mošeniku, potem v širokih zavojih do Sv. Ance. Tu prične najhujši del proge. Zavoji so tako ozki, da obrnevo vozila le s težavo, cesta je deloma prav vsekana v skalo, deloma podprta s škarpami. Vzpetina presega tudi najtežje proge v Alpah, znaša 28,5 odstotka. Na predzadnjem ovinku pod prelazom stoji mala kamehita hišica za cestarja. Na vrhu stojišta le piramidi in cela vrsta napisnih tabel. Vrh je visok 1366 m, dirkalna proga meri 10 km. Prog, ki bi stavile tako visoke zahteve ne le na vozača, marveč tudi na stroj nima niti Avstrija niti Švica. Pri nas je pa ta cesta prometna žila, ki počenja zmoza biti in odpira mednarodnemu prometu v našo državo novih poti in možnosti.

Novost propagacij naj nikogar ne plaši: nasprotno, vsak gledalec, zavedajoč se da je njegovo mnenje, brez nadaljnega preračunavanja po različnih formulah pravilna sodba, bo sledil vožnji posameznih strojev s še večjim interesom.

Vodilna ideja pri določitvi propagacij je bila praktičnost in enostavnost; inženirski je bilo treba slednjim vendar prireditve, ki ni bila odvisna le od višje matematike in od rezultatov, ki so zagledali luč sveta pod avspicijami logaritmov in diferencijalov, treba je bilo ustvariti možnost lahke, enostavne in smerne udelitve in sodbe posameznih vozov. Ta cilj si je stavila tehnična komisija avtokluba; pri treningu je se spoznati pravilnost kategorijske razdelbe, doljevanja dobrih in kazenskih točk, bodnost bo pa pokazala, kako se obnese taka razdelitev na dirkališču.

Službene objave LLAP.

V zmislu § 18. pravil JLASA pozivajo se sledeče atletinje, da razven dosedaj prijavljenih tekmovalk TKD Atene in ASK Primorja, brezpozgovno nastopijo pri damskem prvenstvu LLAP v disciplinah tek 60 m, skok v daljavo in skok v višino z zaletom, ki se glasom sklepa JLASA in LLAPA vrši jo istočasno tudi kot izbirne točke za Göteborg. V soboto, dne 7. t. m. morajo biti tekmovalke Bernik Fantič, Sporn Olga, Jermol Milena in Tratinik Olga na igrišču ASK Primorja, Dunajska cesta, za artiljerijsko vojašnico najpozneje ob 17.30. Atletinje Bernik, Sporn in Jermol Milena nastopijo v tekih 60 in 100 m, Sporn in Tratinik I. m. skoku v daljavo. V nedeljo dne 8. t. m. morajo biti na istem igrišču najpozneje ob 17. atletinji Sporn in Tratinik I. ki nastopita v disciplini skok v višino z zaletom. V torek dne 10. t. m. se na istem igrišču vrši ob 18. nadaljevanje izbirnega mitinga za Göteborg. Sledeče tekmovalke morajo biti na istem igrišču najpozneje ob 17.30 in nastopiti v sledečih disciplinah:

Tek 250 m: Prevec Silva, Santel Duša, Sporn Olga, Zanner; disk 1 kg: Krisch, Prevec, Cimperman, Tratinik, Jermol I.; krogla 3.628 kg: Bernik, Krisch, Jermol I., Cimperman; kopje 800 gr.: Cimperman, Krisch, Bernik; skok v daljavo brez zaleta: Sporn, Tratinik, Santel D.; tek 1000 m: Jermol I., Zorc Z., tek z zaprekami 100 y: Santel Duša.

Razven teh citiranih tekmovalk smejo klubi prijavitelj k temu izbirnemu mitingu še druge verificirane atletinje, ki jih morajo prijavitelj najpozneje do torka 10. t. m. ob 12. tehn. ref. LLAP. Savu Sancinu, Tavčarjeva 1. Opozorjajo se atletinje, da morajo v določenih disciplinah in dnevih biti pogojno nastopiti, ker se bo sicer postopalo proti njim najstrožje na temelju saveznih pravil. Eventualna tehtna opravila se ima jo javiti tehn. ref. LLAPA Savu Sancinu, Tavčarjeva ul. 1. najpozneje v soboto, dne 7. t. m. ob 12. Poznejša opravila se ne bodo upoštevala in ne bodo veljala.

Prvenstvo Jugoslavije v teški atletiki. Dne 7. in 8. t. m. se vrši v Zagrebu borba za prvenstvo države v teški atletiki, kateri izid bo zanimal tudi našo športno javnost, ker odpošle tukajšnji SK Slovan tri atlete na to tekmovalje, in sicer Tlačarja, Banovca in Kosa.

SK Krakovo poziva člane vseh sekcij, da se sigurno udeležijo sestanka, ki se vrši danes ob 8. zvečer v gostilni pri Mraku na Rimski cesti. Udeležba obvezna. Tajnik II. Nogomet v Hrastniku. Nedeljska nogometna tekma med hrastniško Svobodo II. in Krekovo mladino je končala z 3 : 0 v korist Svobode.

Klub slovenskih kolesarjev v Celju priredi v nedeljo dne 8. avgusta statfeto dirko na progi: Celje-Zalec-Celje-Vojniko-Celje-Laško (km 56). Start in predaje na križišču Ljubljanske kreditne banke ob 1. popoldne, a cilj na Bregu pri gostilni Radej. Prijave sprejema Ervin Gračner, tvrdka K. Loibner, Celje. — Odbor.

Gospodarstvo

Obrtna in kmetijska razstava v Ormožu

V mestecu Ormožu, znanem po svoji vinorodni okolici, se bo vršila v dne 8. do 15. t. m. okrajna obrtna in kmetijska razstava, na kateri bo ormoški okraj pokazal širni javnosti produkte svojih glavnih gospodarskih panog. Razstava bo nedvomno zelo zanimiva in bo gotovo privabila številne posetnike.

V nedeljo 8. t. m. se bo otvorila ob 9. popoldne obrtna razstava, ki bo trajala skozi celih osem dni ter pokazala, da ima obrtniški stan v ormoškem okraju najboljšo moč, ki se lahko kosajo glode svojih izdelkov z najboljšimi obrtniki velikih mest.

Konjska razstava, katere pričetek bo istega dne ob 11. popoldne, bo pokazala izredno lepo rejo težkega konja noriške in belgijske pasme, ki je gotovo najlepša v celi mariborski oblasti. Privlede se bo 130 konj vseh starosti, ki bodo pričali izredne pridnosti našega konjereja.

V ponedeljek 9. t. m. se bo otvorila ob pol 11. popoldne razstava govedih plogavskega plemena. Razstavljenih bo 220 glav govedih vseh starosti, ki bodo istotako pokazala izredno razumevanje naših kmetovalcev za rejo goveje živine, ki v ormoškem okraju ne zaostaja prav nič za najboljšo rejo drugih krajev.

Istega dne bo tudi razstava svinj jorkširske pasme, križane z nemško pasmo. Ta razstava bo pokazala, da je ormoški okraj, ki je bil nekoč izvozni kraj te reje, glede svinjereja še vedno na prejšnji višini in da v tem oziru ne zaostaja za drugimi najboljšimi rejami.

V torek 10. t. m. se bo ob pol 11. popoldne otvorila razstava slovitih ormoških lutomerskih vin, ki so se dosedaj razpečevala širom sveta pod znamko "Lutomercian" in "Cjeruzalemecc", ki se po večini pridelujejo v ormoškem okraju ter so dobila svoje ime po izvoznem kraju Ljutomer, ko še ni bilo železnice. Zlahtni vinorodni griči, kakor Jeruzalem, Vinski vrh, Brebrovnik, Kačkar, Strmec in vsi drugi, na katerih se prideluje najboljša kapljica, se nanajajo v ormoškem okraju. Razstavljenih bo 150 različnih vrst naših najboljših vin. Ker letošnje vreme ne obeta posebno dobre letine, naj nihče ne zamudi ugodne prilike, da se založi z dobrim letnikom 1925.

Cela razstava bo torej na višku ter bo pokazala v vseh panogah našega gospodarstva toliko zanimivega in širši javnosti sedaj še nepoznanega, da naj nihče ne zamudi prilike ter si jo ogleda. Pri tej priliki pa naj tudi ne pozabi na izlet v naše vinograde, da se bo divil naravni krasoti naše Prekipe z vinorodnimi griči, ki valovijo med Ormožem in Ljutomerom.

Legitimacije za 500stotni popust na železnih tarife za dostop k vsem razstavam razen k vinski, se dobe za ceno 15 Din v vseh tobačnih zalozah ter podružnicah Slovenske banke, Ljubljanske kreditne banke in Prve hrvatske štedionice.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. t. m.). Pšenica: baška, stara, pariteta Ljubljana, 1 vagon 332; baška, nova, 13 vagonov 265—270. Oves: baški, novi, 1 vagon 152.50; sremske, nova, 2 vagona 157.50. Turščica: baška, za avgust, glavna proga, 4 vagoni 182.50. Moka: baška, 0 kombinarina, stara, 1 vagon 495. Otrrobe: baški, v jutajših vrečah, 3 vagoni 120. Tendence mala.

Ljubljanski živilski sejem (4. t. m.). Dagon 257 konj, 9 žrebet, 90 volov, 97 krav, 26 telet in 146 prascev za rejo. Prodanih je bilo 48 konj, 6 žrebet, 64 volov, 70 krav, 18 telet in 13 prascev za rejo. Cene za kg žive teže: voli I. 8, II. 7.50, III. 7, krave klobasrice 3—4, debele 5—7, teleta 10—11 Din. Prasci za rejo so se trgovali po 500 do 600 Din za par po velikosti, konji pa po 1500—6000 Din za komad po kakovosti. Kupčija je bila precej živahna. Za inozemstvo se ni nakupovalo. Cene prilično stabilne; le mestoma so malo popustile.

Zagrebiški tedenski sejem (4. t. m.). Dagon goveje živine prilichen, a dovolj svinj obilen. Posebno mnogo je bilo sremskih svinj, ki jih je ostalo preko 5 vagonov na kolodvoru nerazprodanih. Cene goveje živine so pokazovale lahko tendenco nazadovanja, dočim so cene svinjam znatneje popustile, in sicer 0.50—1 Din pri kg. Konjsko tržišče je bilo istotako dobro obiskano. Domači izvozniki so nakupili več partij za Španijo. Mnogo je bilo tudi kupecev iz Slovenije. Teleta so se v precejšnji meri nakupovala za Italijo, a drobna živina za Španijo. Cene za kg žive teže: voli I. 8—9, II. 6—7, III. 5—6, bosnanski I. 6.50—7, II. 5—6, III. 4—5, biki 5—6, krave domače I. 7—8, II. 4—5, III. 3—4, junice I. 7—8, II. 4 do 5, teleta živa 5—7 (zaklana 7—10), svinje domače nepitane 8.50—9.50, pitane 12 do 12.50 (zaklana 14—14.50), sremske 12 do 13.50 (zaklana 14—15.50), prasci do 1 leta 10—11, nad 1 letom 9—11, zimi prasci 10—12 (zaklani 16—18) Din. Konji tovrni in vojni 5000—15000 Din za par, jahalni 2000—4500 Din za komad. Krma: seno I. 100—125, II. 75—90, lucerna 120—140, slama 50—100 Din za 100 kg.

Dunajski svinjski sejem (3. t. m.). Dagon 13.376 komadov. Od tega iz Jugoslavije 3682. Zaradi manjšega dogona so poskočile cene predvsem mladim svinjam za 20 do 25 grošev, debelim pa za 10 do 15 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: debele (svine) I. 1.80—1.90, srednje 1.75—1.85 (1.95), kmetijske 1.70—1.90, stare 1.70—1.75 in mesne 1.90—2.50 šilinga.

Dunajski borza za kmetijske produkte (3. t. m.). Padec terminskih notic na ameriških borzah ni učinkoval na dunajsko tržišče, ker tudi budimpeštanska borza ni reagirala. Kupčija neznatna. Notirajo vključno blagovnoprometnih davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača (no-melno) 41.50—42, madžarska potiska, nova 42—43; rž: 26.75—27.50; ječmen za pivovarne: domači novi 32.50—40; turščica: 25.25—26.25; oves: domači 28.50 do 29.50.

Močan skok francoskega franka in italijanske lire je bil zabeležen včeraj na mednarodnem tržišču. V Curihi se je dvignil frank na 14.40 od 13.65 predvčeršnjim, lira pa na 17.30 od 16.72. Frank je mednarodno evrst, odkar je francoska zbornica odobrila Poincaréjeve sanacijske načrte. Tudi povišana obrestna mera Francoske banke je eden vzrokov frankove evrstvo. Obe valuti sta bili v enakem razmerju evrstvo.

sti tudi na naših borzah. V Zagrebu je bil zadnji zaključek devize na Pariz po 162 proti 150 predvčeršnjim, zadnji zaključek devize na Italijo po 130 proti 185.5 predvčeršnjim.

— **Za sanacijo Banke i štedionice za Primorje.** Iz Zagreba poročajo, da se je tamkaj vršila konferenca med zastopniki denarnih zavodov Narodne banke in Banke i štedionice za Primorje. Kakor se zatrjuje, se je razpravljalo o merah sanacije v tekočih se nahajajočega zavoda Banka i štedionica za Primorje (Litorale). Včeraj je denar za delnice Litorale notiral v Zagrebu samo 2 dinarja, a na Reki baže blago 5 dinarjev.

— **Jesenski vzorčni velesejem v Pragi** se bo vršil od 29. t. m. do 5. septembra t. l. Posetniki velesejma imajo pri potovanju tja in nazaj na podlagi velesejske legitimacije naslednje popuste na železnih: v Jugoslaviji 1/2, v Češkoslovaški 3/3 % in preko Avstrije lahko potujejo brezovno z listkom potniškega veka. Popust velja pri nas in v Češkoslovaški za brze in osebne vlake. Posetniki ne rabijo češkoslovaškega vizuma, katerega nadomešča velesejska, od konzulata CSR v Ljubljani potrjena legitimacija.

— **Fred znižanje bančne rate v Avstriji.** Z Dunaja poročajo, da se bo ta telen vršila seja generalnega sveta Avstrijske narodne banke in se bo skoro gotovo sklenilo znižanje obrestne mere za pol odstotka.

— **Velika poljska tekstilna tovarna** v Jagoslawiji. Po čimopisu kroži vest, da numerava neka velika tekstilna tovarna v Lodzu (Poljska) prenese svoj obrat v Jugoslavijo. Tovarniška poslopja bi se zgradila v Beogradu, Zagrebu ali v Velikem Bečkeru.

Borze

4. avgusta

LJUBLJANA. (Prve številke povprasevanja, druge ponudbe in v oklepajih kupniški zaključki.) Vrednote: investicijske 72.5—73, Vojna škoda 292—296, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 193—194, Ljubljanske kreditne 175 do 195, Merkantilna 90—90 (90), Prašedionica 865—870, Slovenska 50—0, Kreditni 165—175, Veveče 102—0, Stavbna 55—0, Šešir 103—104. — **Blago:** železnica: deske, smrekove, 20 mm, monte, 400 vagon nakladalna postaja, 1 vagon 450; deske, smrekove, 25 mm, monte, ogledane, 400 vagon naklad. postaja, 1 vagon 450. Drugače nespremenjeno.

ZAGREB. Od bančnih vrednot je popustila Jugo. V industrijskih vrednotah ni bilo sprememb. Vojna škoda je dalje poskočila. Promptna se je trgovala po 299.5 proti 295 včeraj. Za december se je trgovala po 314. — **Dinar** je v Curihi neznatno popustil, dočim sta se francoski frank in italijanska lira močnejše popravila. V istem razmerju sta se dvignila tudi na zagrebiški borzi. Druge devize niso zabeležile sprememb. Skupni promet je dosegel 61 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 799.25—803.25, ček 799.14—803.15, Berlin izplačilo 1349.25—1353.25, Italija izplačilo 188.44—189.64, London izplačilo 275.05—276.25, ček 275.037—276.237, New York ček 56.465—56.765, Pariz izplačilo 159.36—161.36, Praga izplačilo 167.38 do 168.38, ček isto, Svica ček 1094.8—1098.8; valute: dolarji 56.1—56.4, lire 188.9 do 190.1; efekti: bančni: Eskomptna 100 do 100.5, Narodna 0—4350, Poljo 15—15.5, Sveopća 102—103, Hipo 54.5—55, Jugo 91 do 91.5, Ljubljanske kreditne 175—0, Obrtna 50—52.5, Prašedionica 870—875, Slovenska 50—52.5, Litorale 2—10; industrijski: Sečerana Osijek 265—270, Eksploatacija 10—13, Nihag 14—15, Gutmann 195—200, Slavske 114—115, Slavonija 31—32, Trbovlje 341 do 345, Veveče 103—110; državni: investicijske 72.5—74.5, agrarne 39—41, Vojna škoda, promptna 299—300, za avgust 298—304, za september 304—305.

BEograd. Devize: Dunaj 800—800.75 Berlin 1349.5—1350.5, Budimpešta 0.0796 do 0.07965, Bruselj 160—163, Bukarešta 25.25—26, Italija 190.5—191.25, London 275.45—275.50, New York 56.58—56.59, Pariz 160—162, Praga 167.7—167.8, Svica 1095.75—1096.25.

CURIH. Beograd 9.11, Berlin 123.05, New York 516.875, London 25.1275, Pariz 14.40, Milan 17.30, Praga 15.3125, Budimpešta 0.007230, Bukarešta 2.40, Sofija 3.75, Varšava 57.50, Dunaj 73.075.

TRST. Devize: Beograd 52.50—53.25; Dunaj 415—430, Praga 88.50—90, Pariz 81 do 82, London 145.25—146.25, New York 29.80—30.10, Curih 570—585, Budimpešta 0.0410—0.0425, Bukarešta 13—14; valute: dinarji 52—53, dolarji 29.50—30, 20 zlatih frankov 114—118, zlata lira 594.14.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4475 do 12.4875, Berlin 167.95—168.45, Budimpešta 98.7350—99.0850, Bukarešta 3.2525—3.2725, London 34.32—34.42, Milan 23.69—23.79, New York 705.55—708.05, Praga 20.90 do 20.98, Sofija 5.07—5.11, Varšava 78.15 do 78.65, Curih 136.45—136.95; valute: dinarji 12.4550—12.5150, dolarji 70.25 do 70.725.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.50, v Berlinu 7.407, v Londonu (popoldne) 275, v New Yorku (2. t. m. po borzi) 1.77.

Izjava

Dne 20. t. m. sem čital v "Jutru", "Poslano" g. Rado Pregrada iz Podčetrka, v katerem izjavlja, da se ni pri meni učil cvetličarstva. Bil je čez dve leti pri meni, kar se lahko sodnijsko dokaže. Ako se širijo govorice, da je njegovo podjetje moja filijalka, ne morem za to in tudi ni resnica, ker jaz nimam nikake filijalka. Otvoril jo bom v Zagrebu z drugo osebo, a ne z njim. Tudi se je izrazil, da delam na njegovo ime, oziroma na obrt, kar pa ni resnica, ter tudi ne vem, ali ima tako obrt. On ni v tej stroki izučen, ker se je učil štiri leta špecijerije pri g. Cvetku v Podčetrku, ne pa cvetličarstva. Učil se je le pri meni, pa ni izučen dovolj, kar se lahko sodnijsko dokaže.

Prva tovarna umetnih cvetic v Podčetrku 1093 lastnik Fr. Stress.

Zahvala

Zahvaljujem se tvrdki "Dokos", Ljubljana, Prešernova ulica št. 9, ki mi je kot prvemu desetemu odjemalcu podarila par čevljev. Priporočam trdiko tople vsakomur.

1084 STEKLASA ADOLF višji stralnik, Ljubljana.

Držite se stare navade in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepeča in ji daje dober okus,
Tudi k žitu spada neobhodna Pravi Franck.

Iz življenja in sveta

Pomnoževanje človeštva

Število ljudi znatno raste. Od tega zavisijo vojne v bodočnosti. Problem je torej pereč. Ni čuda, če ga proučujejo z vseh vidikov. Odlični ameriški biolog Raymond Pearl se ga je lotil od životoslovne strani (The Biology of Population growth, založil A. Knopf, New York). Po njegovem je prirastek v naravi vsekdar omejen. Opazujejo razne živali, je ugotovil, da krivulja prirastaja spočetka naglo vstaja, nato vedno počasneje, dokler ne nastopi zastoj. Kaj ga povzroča? Imamo li pred seboj organsko avtoregulacijo in zgled uporabe Le Chatellierovega teorema? O tem glej Labbéjev članek v Revue Générale des Sciences, I. 1. 26.

S človekom je isto. V deželi, kjer ostanejo gospodarski, podnebni, obrtniški, zemljedeljski in drugi pogoji nespremenjeni, se stanovništvo veča v enaki krivulji, do nekega viška. Če se razmere močno predrugačijo, se začne krožnica znova. Glej o tem krivo črto za Nemčijo med l. 1860 in 1914: po 1870. se pričena povsem nova krivulja. Švedska ali Združene države, kjer ni bilo znatnih prememb, kažejo značilno črto. Slično Francija, ki je po Pearlu »morda najbolj civilizirana država na svetu«. Ako ne bo velikih preokretov, dospe Švedska na maksimum 8 milijonov, Francija nekaj nad 42, Unija na blizu 200.

Kaj pa je nov činitelj? Znanstvena odkritja, vojaške osvojitve itd., ki preobrazijo gospodarski položaj; izum sintetične hrane ali povečanje zemljedeljskega obrodka. Bržkone je pravo pogodil Malthus, češ da omejitve zemljiških prihodov omejuje število prirastka. Taka omejitve se čuti povsod, celo v U. S. A., kjer prihaja vedno manj živil na osebo. Biološka činjenica je ta, da povečana gostota prebivalstva zmanjšuje rojstva: to dejstvo je očitno pri muhah, kurah, dasi imajo dovolj živeža. Pravega vzroka pa do sedaj še ni bilo mogoče dognati. Avtor ni mogel zaključiti več kakor nekaj zelo splošnih načel, n. pr. to, da isti matematični zakon prevladuje rast rastlin in živali, živalskih in človeških družb, ali da je v gostejšem (pa tudi imovitejšem) prebivalstvu rodovitnost pomanjšana. R. Pearl je glede prihodnosti optimist. Svet se mu zdi srečnejši nego v minulih dobah. — H. V.

Ukradeni zaklad sultana Abdula Hamida II.

Proces, ki se sedaj vodi v Angori proti vodilnim članom mladoturške unijonistične stranke, možem, ki se morajo zagovarjati radi zarote proti Kemalu paši, se bo najbrže izobličil v svetovno kriminalistično senzacijo. Glavni problem, ki vstaja pred sodniki v vedno bolj jasnejših obrisih, tvori vprašanje, odkod so zarotniki dobili ogromna denarna sredstva, s katerimi so pridobivali ljudi za svoje namene.

Ko je bil sultan Abdul Hamid II. vržen s prestola, je vodil mladoturško stranko Enver paša. Ob prevratu, ki je pomedel s sultanom, pa je izginil poleg drugih dragocenosti, ki so bile sultanova osebna last, tudi sultanov zaklad, ki je predstavljal vrednost 4 milijonov turških funtov. Za ta zaklad se ni vedelo, kam je izginil, niti, kdo ga je ukradel. Šele v sedanjem obravnavanju zarote pred angorskim sodiščem je izpovedal eden izmed obtožencev, dr. Nasim-bej, da je

bil Enver paša tisti mož, ki je spravil zaklad sultana Abdula Hamida na »varno«.

Zaklad je bil prenešen iz Carigrada v Berlin, kjer ga je Enver s pomočjo zanesljivih pomagačev vnovič. Del izkupička je šel v blagajno unijonistične stranke, ki pa je morala izplačati dokaj visoke provizije osebam, ki so pomagale pri tatvini in prenašanju zaklada.

Enver-paša, vodja mladoturškega prevrata, je leta 1913. na nepojasnen način izginil. Raznesla se je vest, da je Enver-paša padel v bojih na Kavkazu. Toda turška javnost ne zaupa tem glasovom prav nič, ker je čisto mogoče, da so raznešeni s tendenco, da se Enver-paši omogoči skirvanje in uživanje plena, ki ga je odnesel sultanu, daleč proč od turškega sveta, za hrbotom muslimanske javnosti.

Tat v kovčegu

Pri nekem dunajskem trgovcu dragotin sta se oglašala pretekli teden zvečer dva elegantno oblečena moška, ki sta se pripeljala z avtomobilom. Potem, ko sta v trgovini nakupila več drobiža in prosila trgovca, naj jih shrani do prihodnjega dne, sta se zopet odstranila. Čez nekaj časa pa se je eden od njiju zopet vrnil in je pripeljal na avtomobilu velikanski kovčeg, obit z usnjem ter bolj podoben kajuti, kakor zaboji. Mož je prosil trgovca, naj tudi ta kovčeg shrani do naslednjega dne, da mu ne bo treba v dva različna kraja po prtljago. Uslužni trgovec naravno ni nasprotoval, marveč je velel postaviti veliki kovčeg v trgovino.

Zvečer je osebo odšlo in ko je v trgovini nastala popolna tišina se je veliki kovčeg nenadoma premaknil. Skrtinila je maskirana ključavnica, odprla so se vrata, iz kovčega je zlezal človek ter privlekel na prosto orodje, s katerim je začel odpirati omare in predale v trgovini. Tekom noči ga ni motil nihče in tat je naložil mnogo dragocene srebrenine, ur, zapustnic, veržic in podobnih predmetov. Preden se je zdalilo, je bil s svojim plenom pri kraju, vrnil se je zopet v svoj zaboj in ga zaklenil.

Cim so zjutraj odprli trgovino, je prišel dr. znani avtomobil. Moškemu, je prejšnji večer odložil kovčeg, se je zelo mudilo. Najel je par postreščkov, ki so oba kovčega, prinesenega in kupljenega, naložili na avto, ki je takoj nato oddiral svojo pot. Kmalu potem pa so v trgovini odkrili, da je trgovina sicer v redu, da pa manjka mnoge dragocenosti.

Trgovec je brž telefoniral po policijske agente, katerim je bilo takoj jasno, da ni mogel trgovine okraštati nihče drugi, kakor mož, ki so ga prinesli zvečer v kovčegu ter zjutraj zopet odnesli. Po izgledu in številki avtomobila se je izvedelo za tatinsko družino, ki je sedaj po večini že v rokah oblasti ter bo seveda za svojo drznost pošteno kaznovana.

Stotisoč slik na sekundo

Ameriške novine poročajo, da se je nekemu njihovem fotografu posrečilo skonstruirati nov tip kinematografskega aparata. Motor na štiri konjske sile poganja kotač s tako brzino, da more pasirati objektivi aparata v eni sekundi do 3200 slik.

Neki drugi, takisto ameriški inženjer, študira na aparatu, ki bi gornjega daleko prekosil; hoče namreč skonstruirati kinematograf, ki bi registriral v eni se-

kundi do 100.000 slik. Pravi, da mu gre delo po sreči, in upa, da bo aparat že v enem letu dostopen vsem interesentom. V prvi vrsti bi se zanj zanimali seveda vojaštvo in mornarica; s pomočjo omenjenega aparata bo namreč mogoče natančno proučiti posamezne faze gibanja izstrelkov in topovskih projektilov. Za praktične filmske svrhe aparat najbrž ne bo kaj uporaben. Dobro bo pa vsakakor služil vsem prirodopisnim vedam.

Zavoljo kratkih las...

Pričujoča zgodba se je pripetila v Frankfurtu, a ne v tistem Frankfurtu, ki leži v Nemčiji ob Meni, nego v ameriškem Frankfurtu. Zakaj tudi v Ameriki imajo svoj Frankfurt, in sicer v državi Kentucky (U. S. A.)

Bilo je v nedeljo v cerkvi. Frankfurtski pastor je pridigal o modi. V svoji propovedi je hvalil tiste čase, ko moda še ni bila tako pohujšljiva in tako pokvarjena kakor je danes. Dejal je, da je današnja moda izrodek hudobnega duha, zlasti pa še ti kratki lasje, ta ženska pobja frizura, ki da je nečista in pregrešna in še grda povrh. Skratka, je zaključil častiti pridigar, za pošteno žensko se ne spodobi, da hodi v cerkev z ostrizenimi lasmi.

O tej pridigi je čula tudi pastoreva faranka mis Marta B., ki takrat ni bila v cerkvi. Marta je ostrizena na piskerlonec, ki ga priporoča vsem svojim prijateljicam in znankam. Zato je umljivo, da jo je pastoreva pridiga močno ogrela. Sklenila je porabiti prvo priliko, da se mu mašuje. In ta prilika je kmalu prišla. Na promenadi je srečala župnika; ustavila ga je in mu je dejala, naj javno ponovi, kar je zadnjič propovedoval z lece. Pastor ji je ugodil; dobil je prompten, dasi najbrž nenadejan odgovor: par zvenečih klofut, kar na cesti, vpričo ljudi.

Pastor je dal vročekrvno damo na mestu aretirati ter jo je odvedel pred sodišče, ki je »zločinko« obsojilo na štirinajst dni ječe. Proces je vzbudil med meščanstvom ogromno senzacijo; mesto se je kakor na mig razdelilo v dva tabora; eden se je zavzemal za pastora, drugi pa za damo. Cim je sodnik proglasil razsodbo, so prijatelji mis Marte B. takoj podvzeli potrebne korake, da dosežejo pomilosočenje. Guverner Fields jim je bil uslužen; danes triumfirajo v Frankfurtu v Kentuckyju ves ženski svet, med moškimi pa vsi prijatelji pobje frizure: kajti njihova prvoborniteljica Marta je bila oproščena in ji ne bo treba spoznavati neprijetnega jetniškega življenja.

× **Ogromni zneski za oboroževanje.** Iz statistike Društva narodov je razvidno, da izdaja Anglija za oboroževanje letno 114 milijonov funtov, nakar pridejo severnoameriške Zedinjene države s 110 milijoni, za njimi Francija s 51, Japonska z 43, Italija z 31 in Nemčija z 21 milijoni funtov. Sovjetska Rusija izdaja za oboroževanje letno 38 milijonov funtov.

× **»Dragocena tatvina«.** Iz Viktorijinega in Albertovega muzeja v Londonu so bili ukradeni štiri zlatniki iz četrtega stoletja pr. Kr. Ukradeni zlatniki so vredni pol milijona funtov.

× **Tudi črnci ponarejajo denar.** V Berlinu so prijeli redarstveni organi pred nekaj dnevi dva črnci, ki sta postala sumljiva po svojem obnašanju. Plačevala sta z angleškimi funti, katere so radi previdnosti bančni uradniki podvržli preiskavi ter ugotovili, da so bankovci ponarejeni. Policija je črnci zaprla. Pri njih so našli tudi klišee, ki jima je služil za ponarejanje denarja.

Razvoj kulturnega boja v Mehiki

Mehika pod papeževim interdiktom.

Iz vatikanskih krogov poročajo, da je Mehika že od nedelje dalje pod papeževim interdiktom. V cerkvah se ne berejo niti maše, niti se izvršujejo drugi obredi. Izjemoma se podeljuje vernikom samo zadnji zakramenti. Od leta 1606. dalje, od časa pontifikata papeža Pavla V. se ni poslužil Vatikan takih represalij. Takrat je papež Pavel proklel Benetke.

Kljub težki situaciji, ki je nastala, pa upajo v Vatikanu, da se bo dal konflikt morda še v zadnjem trenutku, če ne od pravi, pa vsaj izgladi ali omiliti. V Vatikanu si razlagajo najnovejšo ukrepe mehiških vlade kot grabežljivost predsednika Callesa, ki bi rad izkoristil ogromna cerkvena posestva ter jih izročil državi. Tudi niso v Vatikanu še popolnoma izgubili nade, da se bo Calles le še premislil in da se bo dal morda omečit od spretnih diplomatskih intervencij, ki naj bi pomagale cerkvi in mehiškimi državi do medsebojne sprave.

Zalost v Vatikanu. — Papež in njegova okolica se postji že tri dni. — Papež ne spi in je močno potr.

Vsi, ki so imeli zadnje dni priliko obiskati Vatikan in videti papeža, poročajo, da je poglavar katoliške cerkve zelo potr. Letova se ga močna potlačnost radi preganjanja kristjanov v Mehiki. Ko je šel v torek zjutraj k maši, je bil njegov obraz poln bolesti. Komorni sluga je tudi povedal, da papež zadnjo noč sploh ni legel k počitku. Postelj je bila nedotaknjena. Poveljniku vatikanske garde je papež potožil: »V času, ko se po vsem svetu praznuje obletnica sv. Frančiška Asiškega, ni dovoljen kristijanom v Mehiki niti moliti Boga in častiti Odrašenika. Toda peklena vrata cerkve ne bodo premagala.«

Maši na čast sv. Frančiška je v Vatikanu prisostvoval le majhen vatikanski krog. Papež je čital mašo s sigurnim glasom, le ko je prišel do besed: »Gospod, jaz nisem vreden...« se je začel njegov glas tresti.

Papež in njegova okolica se postita že tri dni. Zadnje dni je papež dvakrat obiskal pavlinsko kapelo, da bi prosil odpustčenja za grešnike. Na teh potih je papeža spremljal samo msgr. Migone. Papež se s svojih sprehodov po vatikanskem vrtu redno vrača v pavlinsko kapelo, kjer molči. Od časa do časa povpraša, če je kaj novih poročil iz Mehike. Po cele ure molči in ko so mu sporočili o krvavih bojih, ki vzmirljajo deželo, je padel na kolena in se zatopil v dolgo molitve. Ko je vstal, sta mu zdrknili po licih dve debeli solzi. Svojo okolico je potolažil z besedami: »Ne bodo je premagali« (namreč cerkve).

Predsednik Calles popoln gospodar položaja. — Bivši prezident odobrava postopanje vlade.

Ameriška novinarska agencija »Associated Press« poroča, da je bivši predsednik mehiške države Obregon izdal na prebivalstvo proglas, v katerem izjavlja, da se popolnoma od pičice strinja z ukrepi, ki jih je odredila vlada in Calles. On je prepričan, da so izzvali konflikt duhovniki. Šele ko se bo svečeništvo vdalo, bodo razmere krenile zopet v normalen tir.

Predsednik Calles je absoluten gospodar položaja v deželi. Premirje, ki so mu ga predlagali škofje, je odklonil, vendar pa je dopustil razgovore. Po dovršeni razlastitvi je vlada mestoma zopet dovolila, da se cerkve odpro za vernike.

Radi poskušene atentata na Calle-

sa je policija aretirala zopet sedem ljudi.

Zaplemba cerkvenih posestev. — Tajne zaloge orožja in streljiva.

Mehikanske oblasti, ki jim je bila poverjena izvršitev vladne naredb, odreajoče zaplemba cerkvenih posestev, so ukaz skoraj popolnoma izvršile. Policija je zaplenila velikanske množice blaga in pri tem so prišla na dan ogromna skladišča, s katerimi je razpolagal klerus. Dalje so bile odkrite velike tajne zaloge orožja in municije. Posebno mnogo je bilo najdenih mitraljev.

Posledice bojkota s strani katoličanov se medtem tudi že občutijo. Večina gostilničarjev in krčmarjev je morala zapreti svoje prostore, ker so gostje malone popolnoma izostali. Dvatisoč katoličanov v Mehiki je obvestilo mestno upravo, da bo poslej bojkotiralo vsa prevozna sredstva, ki jih vzdržuje mesto samo. Mnogi avtomobili so radi tega izven prometa. Zadnja demonstracija pred mehiškano katedralo je potekla razmeroma mirno in brez žrtve. Na mestu demonstracij, kjer se je zbralo kakih 50 tisoč ljudi, se je pojavil osebni predsednik države Calles, obdan od varnostnih organov ter je dajal navodila za red, ki je bil takoj vzpostavljen.

Katoličani se vdajajo in izjavljajo, da so pripravljeni skleniti mir.

Radi teh dogodkov seveda trpi vse javno življenje. Posledice kulturnega boja se že kažejo in vodilne osebnosti katoličanov so že izjavile, da so pripravljene posredovati, da pride do miru in sprave med cerkvi in vlado. Izgleda, da je tudi vlada naklonjena sporazumni rešitvi konflikta pod gotovimi pogoji. Katoličani pa stavijo zahteve take narave, da bo prezident Calles težko verjetno pristal na pogajanja. Vendar pravi vlada, da nje boj ni nikakor naperjen proti domačemu prebivalstvu rimsko-katoliške vere, marveč da nasprotujejo njeni ukrepi v prvi in glavni vrsti samo tujcem, ki so zanesli v državo seme zdražbe, sporov in nemirov. Pristaši Callesa to vedno nanovo povdarjajo ter naglašajo, da hočejo iztrgati le importirano ljuliko. Zahteva se energično izgon francoskih in angleških duhovnikov, pa tudi inozemskih trgovcev, ki so izkoriščali položaj dežele po direktivah svečeništva ter delili z njim mastne dobičke.

Končno ne manjka tudi namigovanj in političnih obdolžitev. Pariški »Matin« gre celo tako daleč, da smatra nemire in sedanji položaj v Mehiki za posledico vmešavanja Rusije v mehiške notranje zadeve. Baje ima svoje prste vmes Zinovjev, ki je v Rusiji odzagan, oziroma poslan za dve leti na dopust, da začasno izgine izpred oči agentom zapadnih držav ter izkoristi svoje znanje metode proti Vatikanu. »Matin« priha od tega zaključka na podlagi primerjave epizod v bojih na Kitajskem, kjer so baje tuji agenti bunili eno narodnost proti drugi.

Glasom nekaterih novin je podvzela Amerika pri mehiškimi vladi neke korake glede zaštite škofovske cerkve St. Jose de Gracia. Z druge strani pa se zopet javlja, da želi ostati Amerika v mehiškem cerkvenem sporu popolnoma nevtralna in da se ni vmešala v nobeno stvar. Ameriška vlada nima nobenega drugega namena nego zaščititi svoje državljane glede osebne varnosti. Ameriško vlado vodijo načela absolutne verske in politične prostosti in vlada Zedinjenih držav nima niti sence namena poseči v stvar, ki se tiče notranjih stvari sosedne države.

V Bratislavi, mestu kralja Matjaža

Pot na Matjažev grad.

Bilo je solnčno jutro, ko sva krenila s prijateljem na starinski bratislavski grad, da počastiva kot romarja »iz slovenske dežele« legendarni »spomin kralja Matjaža, ki je nekdo odtod vladal« deželo cerkvo. T-amvaj se je ustavil na dorevskem obrežju. Reka je močeno valila umazane valove na vzhod. Ribiči so pravkar veslali svoje čolne na drugo obal in k donavskemu otoku, čigar košate bukke so bile ponekod v vodi. V pristanišču je žvižgal parnik. T-ko je bilo poletno jutro ob Donavi. Na grad, ki stoji na hrbu in dominira nad vso okolico, vodi pot skozi ozko ulico, ki so se obesile ob hrib kakor lastavčina gnezda. V majhnih, ponekod napol razdrtnih hišah biverjo nemški in madžarski prebivalci, bosa deca skače po kamenju in se solnči na trati. Med hišami so vrtovi z vinskim bradami in sadnimi drevesi. Med debelimi, zlahkami murvami so so ljubko rumenile marelce. Vmes se je odpiral pogled na Donavo in na široko ravan tja proti Dunaju in madžarski meji. Malo spominjajo te tbe ulice na praške Hradčane, ali brez Hradčanov samih in brez tiste srednjeveške noblese. Tu je vse majhno in skromno in duhti po »deželi ogrski«. Grad je bil še iz časov češkega kralja Premisla Otakarja močna trdnjava, zato naletiš vsepoved

na trdnjavske ostanke kakor na beograjskem Kalimegdanu. Na severni strani so še ohranjene stare, močne utrdbe. Na južni so jih izrinila človeška hivališča. Na vzhodni je bil vhod v trdnjavo in na grad, zato so tu ostale stare hiše, ki pa so že zdavnaj izgubile svoj sloves, le izgledajo portali in baročni balkoni še spominjajo nekdanje lepote. Tod vodijo tipične starinske stopnice, »podhradske schody«. Z njih se krasno vidi panorama Bratislave z njenimi palačami in cerkvami in z bleščečo Donavo, ki se izgublja v ravnih linijah vzhodnega obzorja.

Na gradu.

Ko sva našla pravi vhod na grad, se je bilo treba javiti vojaški straži. Dali so nam spremljevalca, prijetnega »hoča« iz zapadne Češke, ki služi v Bratislavi svoj rok. Krenili smo h grajskim razvalinam. Grad je bil nekoč močena stavba, dostojna kraljev, ki so gospodovali pod njegovo streho. Kdo ga je prvi zgradil, ni znano; obstojal pa je že v prvi polovici 11. stoletja. V kronikah je zabeleženo, da se je v tem gradu rodila hčerka kralja Andreja II. Elizabeta, ki jo katoliška cerkev šteje med svoje svetnice (roj. l. 1207). Tu je bil leta 1261, poročen češki kralj Premisl Otakar II z Kunhuto vnučkinjo ogrskega kralja Bele IV. in hčerko ruskega duhovnika Rastislava Mihajloviča. V tistih davnih dneh se je v sivem gnezdu ob Donavi mešala češka, ruska in madžarska kri. Kovalo so se razne zveze in z diplomatskimi spletkami,

ki se brččas niso kdovekoliko razlikovale od današnjih, pripravljale vojne. Burno zgodovino imajo te razvaline. V 15. stoletju vidimo stolovati v Bratislavi kralja Matijo Korvina, ki je grad močno utrdil. To je tisti kralj Matjaž, ki mu je domišljija slovenskega ljudstva splela toliko nezaljubljen legend. »Ko je vladal kralj Matjaž, se je Slovenecem dobro godilo.« Molče sem obstal pred mogočnim ogrođjem Matjaževga gradu. Bujna trata poganja pred gradom. Veliko zidovje se polagoma ruši. Kamen za kamnom pada. Nekdanje fontane so razdrte, čez tlak grajskega dvorišča, ki je videlo vitezke turnirje in sprejemalo odposlance daljnih dežel, zmaguje vegetacija. Opasno je stopiti k razvalinam, zakaj zob časa gloda, neprestano gloda in kamenje, ki je vzdržalo stoletja, pada. Ze za časa Jožefa II. je ugasnila slava tega gradu, čigar prebivalci so se uživali raznečeno kulturo rokokoja. Od Jožefa do l. 1802. je bil v gradu katoliški seminar, nato pa kasarna. L. 1811. je grad zgorel in nad Bratislavo so razjale mrtve razvaline.

Naslonil sem se na stari trdnjavski zid. Za hrbotom je bila Donava. Daleč gori »česka zem«, na severu in na vzhodu Slovaška, na zapadu Avstrija in na vzhodu še Madžarska. Prvi izmed teh narodov so bili sigurno Slovani, zadaj kraj pod gradom se imenuje že v starih listinah Vydrice in blizu Bratislave je grad Devin, sedež velikega moravskih kraljev, ki ga je zgradil Rastislav. Odtod je šlo v Solun zgodovinsko pismo, ki ie privabilo k severnim bratom

sv. Cirila in Metoda. Tu se je začela slovanska književna in cerkvena kultura, v Devinu je bil napovedan boj tujcem, ki so pod krinko Kristusovega nauka vsiljevali Slovanom germansko dušo. Bratislava je najbližja Jugoslaviji, saj so se tod stikale meje Panonije in to mesto bi bilo moralo tvoriti poglavitni oporišče koridorja med severnimi in južnimi Slovani, ki naj bi bil jez pangermanskem Drangu nach Osten.

Slovansko-nemško-madžarsko-židovsko mesto.

S pogledom na tri države in na lepo, bahavo, toda — še preveč tujo Bratislavo spoznaš, da je to za Čehoslovake težka točka. Tu so se pojavljali nevarni zgodovinski vrtinci. Ni lahke položaj češkoslovaške države! S temi vtiski smo zapuščali grad kralja Matjaža. Podala sva se s prijateljem v mesto. Kmalu pod gradom je krasna katoliška stolnica. Tu so se kronali ogrski kralji. V cerkvi je vonjalo po kadilu in blagi polmrak je napolnjeval prostore, ki so videli ledke minulih stoletij. V bližini stolnice je velika sinagoga. Nehote spleteš vse skupaj in vidiš, kdo je nekdo vladal svet: grajsko vojaštvo, cerkvena dikatura in židovski denar. No, pa razvoj je počasnejši nego si mislimo. Danes drže vajeji drugačni ljudje, ali sile so iste. In židovski denar tudi...

Bratislavske ulice so jako lične in pester. Nekatere partije spominjajo popotnike na

Firenzo. Prevladujejo pa sledovi baročne kulture. Trgi so široki in imajo lepe nasade. Dobro ohranjena je stara palača, kjer je nekdo zasledil ogrski sabor. Tam so sedaj Slovaki vzdali ploščo v spomin svojemu buditelju Sturu. Nekateri palače so prav monumentalne, začudo prikupljive pa so cerkve. Poulični promet ni kdovekako živ, dasi šteje mesto 100.000 prebivalcev. Nekdo se smekaj zahajajo Dunajčani na nedeljske izlete (Nemci pravijo mestu Pressburg), ker je bilo v krčmah obilo pristnega tokaja, madžarskih deklet in čiganske godbe, kar je dišalo po dunajskih operetah. Tu so živeli tudi mnogi madžarski aristokratje. Danes je nekoliko drugače in Bratislava se razvija v drugo smer. Na ulicah prevladujejo sicer madžarski in nemški napisi, trojezičnost je skorajda obligatna, ali kljub temu se čuti puls češkoslovaške narodnosti. Največ slišiš govoriti madžarski. V tem jeziku govorijo med sabo Židje, ki so gospodarsko najmočnejši, medtem ko govori nemški bolj preprosto ljudstvo: mali trgovci, obrtniki in delavci. Češki in slovaki govorijo državni uradniki in priseljenici.

— Kdaj bo Bratislava vaša? — sem vprašal slovaškega novinarja.

Mož se je začudil, zakaj vprašati bi moral, ali češkoslovaški živeli v mestu stalno in trdno napredujejo. Češkoslovaška ni Jugoslavija. Ko prideš iz osrčja države, že zadeneš ob vsakem koraku na manjšinski problem. In te manjšine so močne, napredne, kulturno in gospodarsko vzorno orga-

Sokol

15letnica Sokola v Semiču

15 let je poteklo dne 11. junija, odkar je bilo v Semiču v Beli krajini ustanovljeno sokolsko društvo, oziroma odsek meščanskega Sokola. Ustanovitelj in njegov prvi neustrašni načelnik je bil br. Polde Kaftan, sin tamkajšnjega poštarja v p. Emmaela Kaftana, ki je bil prvi starosta društva. Mladostno društvo je imelo že takoj obnemudno tudi z velikimi finančnimi težavami. Kljub temu pa je premagalo vse ovire in se od leta do leta krepkeje razvijalo. Nabavilo si je najpotrebnejše telovadno orodje, slavnostne in telovadne kroje in se ravno pripravljalo za nakup stavbne za lastni dom, ko je nepričakovano prišlo do svetovne vojne. Malo poprej je zadela društvo težka izguba. Njegov prvi načelnik, neumorno delavni Polde Kaftan je aprila 1914 umrl v Korneuburgu, kjer je služil vojake. Vodstvo društva je prevzel za njim br. Anton Sever, sedaj trgovec v Semiču, ki je nadaljeval delo svojega prednika za povzdgo društva, širjenje sokolske ideje in za prosveto z nebroj prireditvami. Polagoma se je finančni položaj tako izboljšal, da si bo društvo že v zgodnjem času lahko kupilo stavbne, na katerem si bo zgradilo preproben društveni dom.

Povodom 15letnice razvije semiški Sokol dne 8. t. m. svoj prapor in se bo vršil ob tej priliki tudi okrogli zlet novomeške sokolske župe, združen z javno telovadbo in veliko ljudsko veselico. Dovoljena je polovična vožnja po železnicih z veljavnostjo od 6. do 10. t. m. Ker ima okoliška Semiča mnogo lepih izletnih točk, je prikažovati čim številnejše udeležbe. Preskrbljeno je tudi za prenočišča in prehrano gostov.

Zupni zlet na Bledu. V nedeljo se bo vršil na Bledu župni zlet. Bratje konjeniki že pridno vežbajo; nastopi jih na čelu sprevoda okoli 30. Na zletnem prostoru ravno dokončujejo tribuno, na kateri bo imelo prostora nad 600 oseb, v sredini dvorni paviljon. Telovadni prostor tik za Zdraviliškim domom je dovršen in vzoren. Prijavnice za obele so že razposlane vsem župnim društvom in prosimo, da jih še pravčasno vrnejo. Nakazila za obele so razdeljevali po sprevodu. Polovična vožnja je dovoljena, legitimacije izdajajo vsa domača društva. Začetek telovadbe točno ob pol 4. popoldne. Obiskovni naprosamo, da vzdržijo red in se pokorijo odredbam rediteljev. Ta dan obiščejo Bled v velikem številu bratje Čehoslovaki, člani Česko-jugoslovenske lige. Upamo, da obiščejo tudi naš zlet. — V nedeljo, dne 8. avgusta priredi Gorenjska sokolska župa med svojo tekmo dopolnilno tudi štetni tek na 6 x 100 m. Skoro vsa včlanjena društva so prijavila svojo štetko. Ker se bo vršila tekma štetek na naprednejšem kraju Bleda, to je od kavarne Toplice do Prešernovega spomenika, bo ta cesta od 9.30 do 11. popoldne za vozila zaprta. Osební promet se bo lahko vršil na hodnikih. Zdravo! 1098

Dopisi

JESENICE. Odboru »Prosvetnega doma« so poslali meseca maja, junija in julija: dr. M. Obersnel, Franc Rabič, oba na Jesenicah, Ezidij Schiffrer v Zirovnici po Din 300.; Vinko Wernig, Karel Neuman, oba na Jesenicah po Din 200.;; Mavricij Smolej na Jesenicah Din 150.;; Josip Truhlar, rodb. Stegu, Jesenice, »Isis« d. d. v Zagrebu, J. Bomač sin v Ljubljani, tvrdka Schneider & Verovšek v Ljubljani po Din 100.;; Ivan Deržić ml., Sv. Križ, Din 50.; skupaj Din 2000.—. Vsem darovalcem iskrena hvala!

PODZEMELJ. V nedeljo, 8. t. m. se bo vršil ob 3. pop. v novi šoli v Podzemlju ustanovni občni zbor »Prosvetnega društva Belokrajina« s sledečim sporedom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. II. Poročilo delegata Zveze kulturnih društev. III. Čitanje pravil. IV. Vpisovanje članov. V. Volitev odbora. VI. Predavanje o čebelarstvu s kinematografskimi slikami. Vse, ki se zanimajo za napredek in izobrazbo, vabi k polnoštevilni udeležbi pripravljalni odbor.

REČICA PRI LAŠKEM. Kakor drugod, tudi Rečici ni zadnja povoden prizanesla. Največ škode je napravila v Zg. Rečici. Potok Rečica se je na večih mestih pretvarila s svojo strugo na njive in travnike, podiral škarpe in pokvaril mostove. — Tovorni promet je še do danes nemogoč. Cestni odbor, ki je pod vodstvom klerikalnih pravkov v naši občini Sv. Krištof, še do danes ni ukrenil ničesar. Kljub večkratnim urgencam srezkega poglavarstva še vedno ni predloženo poročilo o poškodbah, nize. Zato bi bil ekskluzivističen fašizem največja nevarnost za nerazdelljivo českoslovaško...

Pri bratavskem županu.

Na magistratu sva s prijateljem posetila župana dr. Okanika. Sprejel nasu je v sobi, ki ima krasne romanične gobelne. Katoliški kanonik je, simpatičen, vesel in globoko mož. Pozna dobro naše kraje in ceni Slovence.

— Vi ste Slovenci in mi smo Slovenci, pa kako si ne bi bili bratje? (Slovaki se imenujejo Slovenci, nam Slovincem pa pravijo Slovenci). Duhovito, z dobrimi dvigali in nehinjeno iskrenostjo nama je razlagal slovaške in posebej še bratavlske razmere. Izborni je podkovan v gospodarskih vprašanjih. Saj je bil nekak slovaški Krek, ki je smoval ljudstvu zadrage. Toda po svoji širokosti in strpnosti nas boljši spominja duhovitih francoskih abejev. Slovak je in dober katoličan, vendar pa je nasprotnik Hlinke in slovaške avtonomije.

— Veste, — je dejal, — mi Slovaki smo premeški in gospodarsko prebiki. Nas imajo židje v rokah. Samo Čehi lahko iz tujine tuje in nas gospodarsko osvobodijo.

Popeljal nas je skozi razne dvorane. Tu je bila nekoč nadškofijska palača, zato je vse tako gospodsko in blesteče. V sedanjih mestnih posvetovalnici je bil podpisanih glasoviti poženjski mir. V mestnem arhivu sva si ogledala bratavlske starine. Arhiv in muzej vodi domačin, ki ima slovito ime:

kar so druge občine že storile. Ljudstvo se upravičeno zgraža nad tako malomarnostjo. Prebivalstvo apelira na srezko poglavarstvo, naj da občini nalog, da popravi vsaj najnujnejše v interesu javne varnosti, predno nastanejo nesreče. — Zagovor, da občina nima denarja, ne drži, ker je dokazano, da občina troši denar v nepotrebnih svrhe. Med drugim plačuje Din 300 mesečno proti odloku g. vel. župana pomožnemu blaginiku, ki je »moderno« vpeljal blaginjsko knjigo. Čekovni urad vrača polnočnice kot nepravilno izpolnjene itd. Ako imajo funkcionarji občine denar na razpolago za pisarniško vezbanje svojih političnih ekspozentov, mora biti isti tudi v prvi vrsti na razpolago za očuvanje gospodarskih interesov občine in davkoplačevalcev.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Trgovino Strumbelj je vzel v najem za daljšo dobo trgovec g. Franjo Klemen iz Rečice, ki bo pričel z obratovanjem še tekoči mesec. Prebivalstvo sprejema vest z veseljem na znanje, ker je g. Klemen splošno priljubljen kot soliden trgovec.

TRNOVO PRI SV. JEDERTU. Tukašnji »Posil-gospodar« je prišel z vso silo bruhati očni na »Domovino« in SDS. Zlezel je v torbo klerikalcev, ker je mnenja, da bodo pomagali njegovim nakanam. Opozarjamo ga predhodno, da je v zmoti in poskrbeli bomo v najkrajšem času, da mu pokažemo pot iz občine.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Vključ raznim prečim vprašanjem gospodarskega značaja v naši občini se ne zmeni župan, da bi sklical sejo. Razumljivo je, da ob delavniških nima časa, ob nedeljah je pa važnejša gostinjska politika.

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. Laški SLS konzumariji so pričeli živahno agitacijo v naši občini. Ako so mnenja, da bomo kmetje dali svoja posestva na razpolago sličnim »nemaničem«, se zelo motijo.

ŠOSTANJ. V soboto, na predvečer otvoritve Zadrugnega doma, se je vršil v dvorani novega poslopja pevski in godbeni koncert, pri katerem je nastopilo Delavsko pevsko društvo iz Celja. Seveda je čutilo potrebo, da zapoje tudi par nemških pesmi, ki so za šostanjsko delavstvo sila nujna kulturna potreba. Neki učitelj je proti temu protestiral, pa da se ni pravčasno umaknil, bi bil gotovo občuti težke »nemške« pesni na svoji glavi. Vendar je treba omeniti, da se je precejšnje število udeležnikov, ki čutilo slovensko, takoj dvignilo s sedežev in demonstrativno zapustilo koncert. Čujemo, da je za Zadrugni dom vložena prošnja za gostinjsko koncesijo. Toda glede gostin pač v Šostanju ni nikakršne nove krajevne potrebe. Saj ima tudi Sokolski dom krasne prostore, pa vendar ne prosijo za gostilno, ker uvideva, da jih je v Šostanju itak odveč. A bržčas bi se v Zadrugnem domu rabila gostilna itak le za to, da bi še večkrat lahko prišla kakšna pevška društva v slovenski Šostanj z nemško pesmiško izzivat.

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem kupil v Ljutomeru prejšnji hotel Sterman, ga preuredil ter ga bom od 4. t. m. naprej dalje vodil. Priporočam se cenjenemu občinstvu, gg. trgovcem, trgovskim potnikom itd. za obilen obisk, zagotavljam točno in solidno postrežbo. Po trudu se bom, da bom postregel vsakomur v polno zadovoljstvo s toplimi in mizami jedili, kakor tudi z najboljšim vinom iz lastnih jurezelskih vinogradov. Sobe za tuje imam vedno na razpolago. Ker mi je vsled preoblene zaposlenosti nemogoče, da se cenj. Ljutomerčanom osebno predstavim, mi naj blagovolijo to oprostiti.

Z odličnim spoštovanjem
ALOJZ ZAVRATNIK
hotelir v Ljutomeru.

Izjava

Kdor kupi kravo od moje žene Ivane Štefe v Naklem 44. brez mojega dovoljenja, se opozarja, da je kupčija neveljavna.

1095 STEFE FRANC, Naklo 44.

Izjava

Izjavljam, da sem v razburjenju rabil iz raze, vsled katerih se čuti g. Karl Hisek, brivec v Ljubljani, užaljenega in ga prosim tem potom, da mi jih oprosti.

I. RUS.

Poziv

Pozivam g. Frana Mikliča, hotelirja na Južnem kolodvoru v Ljubljani, da mi more trame, katere si je l. 1920. na nepošten način prisvojil, v najkrajšem času plača.

IVAN MIKLIČ, Podpreska.

doktor Faust. Tu so nama pokazali staro inkvizicijsko orodje, zastavo Košuta Lajosa, prastare lobanje in kdove kaj še. V arhivu sva videla latinsko listino iz 12. stoletja z lastnoročnim podpisom in pečatom papeža Luciusa, potem zlatu bilo kralja Matjaža iz leta 1467, ki določa mestne pravilnice, Žižkovo lastnoročno pismo, stare gruntnice knjige iz 15. stoletja in starinske pergamentne misale z lepimi inicijalkami v italijanskem renesančnem slogu. Vse povsod zgodovina...

Poiskala sva še par redakcij. Najmočnejši so med bratavlskimi Čehoslovaki agrarci. Njihov je tudi župan. Izdajajo dva doobra dnevnika »Slovenski denik« in »Slov. politika«. Slednjega vodi star slovanofil I. Žalud. Obiskala sva podpredsednico Českoslov.-jugoslov. lige gospo Barbičev. Liga je v Bratislavi jako agilna. Jugoslov.-venko ime so tu rado sliši in ima lepo vrsto simpatizerjev.

Opoldne smo se zbrali na vrtu plzenske restavracije. Prišel je tudi poslanec dr. Pavel Blaho. Ob časi tokajca in danavski ribi se je razvil pristen pomenek o lepi Slovaški, kjer je ohranjeno toliko slovaške izvirnosti. Tam so pisana polja, krasni tatarski gozdovi in jezera. To deželo je treba vrniti k njenemu slovaškemu bistvu. In problemi so se razpletli in vmes so Slovaki obujali spomine na Jugoslovence, zlasti na Slovence.

Zal mi je bilo zapustiti Bratislavo. Ali popotni program je bil trden: še na Dunaj in potem na jug — v domovino. B. Borko.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Prirediti

Podoficirsko podp. društvo ljubljanske garnizije
priredi v soboto, dne 7. t. m. točno ob 20. uri v ljubljanskem mestnem domu zabavo veče s plesom in faljvo pošto. Za obilen obisk se priporoča odbor. 21439

Obri

Štampiljke
in vse potrebne pripomočke P. Petan, Maribor, nasproti glavn. kolodvoru. 158

Vulkanizira
vse vrste gumijasta parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani. Rimska c. 11. 270

Brivnico
s inventarjem, v prometu, brez konkurence, radi družinskih razmer takoj osebno prodam. Naslov pove oglasi oddelku »Jutra«. 21462

Brivnica naprodaj
Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Prometni kraj«. 20930

Službe (dobe)
Mizarski delovodja
dobra moč, izvehan za delo pri strojih, se takoj sprejme. Neoflenjen imajo prednost. — Naslov pove oglasi oddelku »Jutra«. 21286

Čevljar. pomočnik
17 let star, se sprejme v uk za izdelovanje gorilj delov za čevlje. Hrana in stanovanje v hiši. — Učna doba 2 let. Ponudbe na: Ignac Zelenc, Puč. 21283

Praktikantinja
za pisarno, s lepo pizavo, sprejme v Ljubljani. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Absolventinja«. 21452

Šoferja
mlajšega, treznega, 18 let star, stalno. Ponudbe s zahtevki plaže na naslov: Novak, pekarija, Kamnik. 21456

Učenko
sprejme v delikatno trgovino. Naslov v oglasi oddelku »Jutra«. 21453

Čevljar. pomočnika
dobro izurjenega za mešano delo. Iz mesta, starega 20 do 25 let, sprejme takoj. Naslov v oglasi oddelku »Jutra«. 21449

Fino šiviljo
sprejme takoj na dom. — Naslov v oglasi oddelku »Jutra«. 21470

Pek. pomočnika
sprejme Anton Praprotnik, Hrastnik. 21441

Več trg. valencev
za Ljubljano in na deželo. Ponudbe pod značko »Trgovina št. 46« na oglasi oddelku »Jutra«. 21446

Več ženskih moči
raznih stanov rabim za razporejanje važnih predmetov in sicer ne strok ali za zavarovalnico. Javljajo se osebno med 9 in 15 ur v 18 v dvorani Miklošičevih cesti 20/11. Imamo imenja, ki bodo uspele, stalni zaslužek. 21496

Fotograf. valenca
sprejme Hugo Hblar, fotograf, Ljubljana, Valvasorjev trg. 21409

Mlad trgovec
brez družine, 18 let star, ki bi imela veselje do poslovanja v trgovini, meš. blaga na deželi, vešč v kuharstvu. Izključeno niso prodajalci, ki bi se s kuhanjem itd. hoteli ukvarjati. Dopisne s zahtevki plaže na naslov, ki ga pove oglasi oddelku »Jutra«. 21418

Perfektno veziljo
na kurbelstrov sprejme. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra«. 21425

Nezaposljeni
vsakega staleža in znanjaka lahko zaslužijo na dan par sto dinarjev s prodajo dovoljenih državnih strok. Garancija ni potrebna. Tudi za izven Ljubljano. Ponudbe na naslov: Josip Vardjan — Ljubljana, Wolfova ul. 21432

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Pletilja
dobro, bi hodila pravi lik na dom. — Naslov v oglasi oddelku »Jutra«. 21475

Pletiljo
rabim. Plaša po dogovoru. Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Jutra«. 21448

Čevljar. pomočnika
rabim. Rožna dolina, cesta II, št. 4. 21435

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Potnik
dobro vpleten, 18 let star, potnik ali kaj primernejša. Reference na razpolago. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Trgovina in obraščanje«. 21410

Trgovski pomočnik
vešč manufakture in galanterije, žel spremeniti mesto. — Ponudbe na naslov: Friderik Jane, Retje. 20963

Čevljar
in prirovnice, samostojen, dober delavec, 18 let star, dobiho k manjši družini. — Ponudbe na oglasi oddelku »Jutra« pod šifro »Priredovalce«. 21420

Oevre Richter Frich:

Rdeča megla

Roman.

Stockton je nagrbčil obrvi. Zazdelo se je, da je dobil mahoma drugi obraz. Bistvo oko bi bilo opazilo, da indijska rdečica in rejena dobrodušnost njegovega okroglega lica nista čisto pravi. Urne rjave oči pod polutemnimi obrvmi so se ostro razlikovale od barve las in krepke, a majhne roke so bile kaj malo podobne rokam anglosaksonskega vojnika.

»Kako pa je z orožjem?« je vprašal Stockton. Služabnika sta pokimala. Način, kako je segel eden izmed njiju s kosmato roko v svoj zadnji žep, je pričal, da ume rabiti samokres. Stockton se je nasmehnil. »Čudna zadeva, gospoda moja,« je rekel lahkomišlno. »Spet bo pomnil svet en žalostni dogodek več...« A tisti mah je obmolnil.

Ines Ferra, s spremstvom občudovalcev za petami, je prihajala iz glasbene dvorane. Stopala je kakor kraljica. Njeno krasno temno obličje z velikimi premočnimi očmi, ki so se lesketale z demanti na visoki, plemeniti oblini njenih prs za stavo, so imele tisti izraz, ki rad postane moškim usoden. Podpolkovnik Stockton se je prijel za srce kakor človek, ki ga napada slabost. Nato se je globoko priklonil. Ko je pevka prestregla njegov žareči pogled, je komaj vidno nagnila glavo. Izpreletelo jo je, kakor da je pal nanjo zlokoben čar. Obstala je in vzdignila roke v obrambo. Takoj nato pa se je obvladala, nasmehnila se in šla mimo. Podpolkovnik se je globoko zamislil. Čez nekaj časa je vrzel dogorelo cigareto od sebe in se je sklonil k služabnikom.

»Ali si jo videl, O'Neill?« je šepnil. »Ni ji enake na svetu. Ta Ferra ima v grlu čisto zlato. Ali si jo slišal, ko je pela Puccinija? Napoljsko solnce je sijalo iz njenega petja. In črte njenega telesa si videl? Vitke, valovite črte, ki so lastne Američankam! Ona vsa je

4 prekrasna mešanica italijanske umetnosti in ameriške prirode. Ustvarjena je za nesmrtnost.«

»Za nesmrtnost?« je ponovil O'Neill s porogljivim glasom. »Kdo je nesmrten na tej ladji?«

»Premislil sem,« je počasi rekel podpolkovnik. »Ako ne bo prevelikih težav, pustimo Ferri možnost rešitve. To bo tem laglje, ker obedi pevka v svoji sobi. Njena lepota bo salonu jahte »Jaap van Huysman« nedvomno in kras. In Morton je bil od nekdaj dovzeten za ženske z nežnimi koščicami in temnimi očmi.«

Nekdo je prihajal iz koncertne dvorane. Podpolkovnik se je zavrtel na petah in odkorakal po veži. Snel je svojo progasto potno čepico s kljuko ter oblekel dolg ulster zelenkasto-sive barve.

»Ali greste gori, podpolkovnik, da si ogledate vreme?« je vprašal svetla, mladosten glas.

Naglo se je okrenil. Sloka plavalaska je stala za njim in migljala s pahljačo. Imela je trudne oči in majhna, kipeča, predrzna usta, k temu pa lice otroka in vedenje metulja iz polsveta. Miss Emy Westinghouse pa ni bila ne to ne ono. Umetnije mode in kulture, s katerimi se je seznanila v Parizu, so ji dale samo vnanji obraz. V dnu svojega srca je bila dobro in pogumno bitje, močna in svobodna ženska, ki je dvomljiva sreča milijonskih bogastev še ni docela popačila.

Stockton se je dobrodušno nasmehnil, obenem pa je nestrno trenil z očmi. »Vajen sem bivati pod milim nebom, gospodična,« je odgovoril. »Zrak je moje življenje; v salonu me duši.«

»Da, vi ste pač radi lovili tigre, jelite?« je rekla tja v en dan.

»So druge stvari, ki me zanimajo še veliko bolj.«

»Kateri neki?«

»Lov na ljudi,« je odvrnil s tako čudnim poudarkom, da je Miss Westinghouse osuplo dvignila obrvi.

»Vprašanje, ki je viselo na njenih rdečih ustnicah, je ostalo neizgovorjeno, zakaj baš tisti mah se je začel iz globine ladje dolg, žaloben udarec zvona... Še nekaj sekund in ladja je obstala...

»Kaj je to?« je vprašala Američanka.

»Ustavili smo se ob Novofundlandski peščini,« je odgovoril Stockton. »Megla je.«

Ni še izrekel teh besed, ko je urezal v tišino glas »Eaglove« parne piščalke. Bučala je kakor silno rjovenje praslona v davni mladostni dobi sveta...

VI.

Megla

Kdo ne pozna novofundlandske megle? Vsak, ki je kdaj preplul Atlantsko morje, se je gotovo seznanil z belo pošastjo, ki stoji pred vrati Združenih držav. Kadar dosežajo skrajni Marconijevi valovi brezžično postajo na Codskeem rtu, hitijo skozi meglo in javljajo meglo, venomer meglo... In če plavajo v silni tečajni struji vrhu tega še ledene gore, morajo tudi največji brzoplovci opustiti svojo tekmo za prvenstvo...

Megle, ki obdajajo te peščine, so nekaj posebnega. Porojene so iz bista dveh raznih strani neba. Laskava, tropsko-višnjeva moč Floridske struje zadeva tu ob surovi, sivi tečajni tok, ki jemlje svojo silo iz same zemeljske osi.

Novofundlandske peščine so veliko borišče teh dveh struj. Ob njih izprejvata floridski in tečajni tok vse dni in vse noči neizmerne gmote svojih valov, daveč drug drugega v brezupnem, neodločnem boju, ki bo trajal bržkone do konca sveta.

Plod te borbe je megla. Ona zakriva silni metež struj pod morsk gladino, obenem pa priča o njem, kakor priča sopara krvi nad bojiščem o bitki...

Katerikrat se začuje nad peščinami čudno hrumenje. To je takrat, kadar se bližajo najbolj ponosni vitezi tečajnega morja, skripaje s svojimi ledenosinji oklepi. Mogočne ledene gore se pomikajo na sivih tokih proti jugu ter širijo strah in občudovanje povsod, kjerkoli se zabliskajo njih svetli jekleni boki skozi meglo...

»The Eagle« je skoro neopazno drčal dalje. Na stotine pazljivih oči je zrlo v prostranstvo. Toda nihče ni videl deli, nego je mogel seči z roko.

Obvestilo!

Cenj. občinstvo se obvešča, da se je **tvrdka**
Sagrin - Skrbec - Bartol
preselila s Kralja Petra trg 3 na **Miklošičevo cesto št. 6.** 5729 a

Originalna STOLLWERCK

čokolada, bonboni in karamele
nedosegljivi v kvaliteti, se zopet dobe. — Kjer bi se ne dobili, obrnite se na:
J. KREH, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4. 5741 a

Eksporterji!

Eksporterji!

Stara trgovska agentura v Gorici sprejme
Se nekatera zastopstva za les in poljedelske pridelke. — Na željo daje vsakovrstne trgovske informacije in forsira izplačila zapadlih terjatev. Izpolnjava s prima referencami.
KAREL KAUCIC, Gorica — Italija.

Lekarnarji!

Oddam krasen lokal za lekarno
v najpomembnejšem kraju, kjer ni nobene lekarnice, eventualno se dobi tudi krasno stanovanje v isti hiši.
Pismene ponudbe pod »Lekarna«

Steklena strešna opeka
je zopet v zalogi pri Združenih opekarnah, d. d. v Ljubljani. 100

POZORI!

Oglejte si izdelavo!

Najhitrejša, najbolj enostavno in najbolj trpežno je

reliježno vezanje.

Vsako se lahko nauči brezplačno v kratkem času v **Gledališki ulici 8,** (v hiši nekdanjega zavoda)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

V LJUTOMERU
SI NAJBOLJŠE POSTREŽEN
V HOTELU ZAVRATNIK!
DOBIŠ VSAKI ČAS:
TOPLA IN MRZLA JEDILA.
PRISTNA LJUTOMERSKA VINA.
DOBRO KAVO, SLADOLED,
SOBE ZA TUJCE ITD.

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev kakor tudi registriranih blagajen — Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu. Tehnična znamenja
LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 571

KAVČUK D. Z. O. Z.

LJUBLJANA, Stari trg št. 26

Specijalna trgovina vseh izdelkov od gume in celuloide,

NA VELIKO! **linoleuma in voščenega platna.** NA MALO!

Cevi vseh vrst, tehnični izdelki, gumijevi predmeti za: inštalaterje, peronosporo, sodavičarje, izvoške, kolesa, nogomet, kopanje, žoge, razne gumijeve igrače, pisarniške gumijeve potrebščine, gum. preproge, galoše, snežni čevlji, telovadni čevlji, tenis čevlji, gumijevi škornji, dežni plašči i. t. d. — Vsi galanterijski gumijevi predmeti. Vsi kirurški gum. predmeti.

Linoleum in voščeno platno v raznih širinah in desnih kakor tudi vsi drugi sorodni predmeti.

Karkoli se izdeluje iz gumija, dobite najsigurneje in najceneje v naši edini specijalni trgovini. 5761

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdelovatelj dežnikov
Na drobno Na debelo
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se opanov oreoblačajo.

VELESEJM v LIBERCU
(Reichenberg - Čehoslovaška)
14. do 20. avgusta.
Brezplačen vizum. Znižane vozne cene po železnicih v Jugoslaviji, Avstriji, Ogrski in Čehoslovaški.

Sejmske legitimacije se dobijo pri:
CEHOSLOVAŠKEM KONZULATU Ljubljana, Breg št. 8. **ALOMA COMPANY,** d. z. o. z., Ljubljana, Cankarjevo nabrežje. **MESSE-AMT, Liberec (Čehoslovaška).**

Izšel je najnovejši roman
Jutrove knjižnice zvezek 11

'MISTERIJA'

GUSTAVE LE ROUGE

Svoječasno je vzbudil roman v Jutru veliko zanimanje in so čitatelji z veliko napetostjo pričakovali vsako nadaljevanje. — Naroča se pri upravi Jutra. Cena brošurani knjigi je dinarjev 30,—, vezani dinarjev 40,—, po pošti 4 dinarje več.

Zahvala.

Povodom težke nesreče, ki me je zadela s smrtjo mojega nad vse ljubljene in nepozabnega soproga, oz. brata, strica, svaka in zeta, gospoda

dr. Justo Rožiča

inšpektorja kontrole mer

mi je došlo toliko izrazov odkritega sočutja, da mi je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Prejmite zato vsi, ki ste se spominjali mojega dragega soproga ob boleznih in smrti na katerikoli način, ki ste obsuli njegov prerani grob s tako krasnim cvetjem in ga spremlili na njegovi zadnji poti mojo najpriščnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1926. 5765

Žalujoča Evgenija dr. Rožičeva.

†

5769

Moja draga sestra
Františka Jecij roj. Lončar

je danes, 4. t. m. po večkrat prejetih tolažilnih svete vere imno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, 6. t. m. ob pol 6. pop. iz mrvašnice Splošne državne bolnice.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Priporočam jo vsem sorodnikom in prijateljem v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 4. avgusta 1926.

Josip Lončar, brat.

†

Potrti vsled prevelike izgube naznanjamo tužno vest, da je nenadomestljiva žena, hčerka

Mici Žnidaršič roj. Skodič

v izpolnjevanju materinske dolžnosti se za vedno od nas ločila.

Pogreb se vrši dne 6. avgusta 1926 iz Novega Vodmata št. 97, ob 3. uri popoldne.

Rodbine: **Žnidaršič, Skodič, Frangež.** 5762

†

5764

Terezija Polley roj. Gmeiner, Anton Gmeiner rač. svetnik v pok. in **Maks Gmeiner**, trgovec naznanjajo v svojem in v imenu vseh vnukov in vnukinj, nečakov in nečakinj žalostno vest, da je njihova srčno ljubljena mati, stara mati in teta, gospa

Ana Gmeiner roj. Galler

danes, dne 4. avgusta v visoki starosti 90 let, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam ravnke bo v petek, dne 6. t. m. na farnem pokopališču v Radečah.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Radeče, dne 4. avgusta 1926.

Brez posebnega obvestila.

†

Mestni pogrebni zavod v Mariboru

Naš srčno dobi nepozabni soprog, ozi. oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Josip Boc

davčni nadupravitelj v pokoju

nas je danes po dolgem, potrpežljivo prenašanem trpljenju in previden s tolažili sv. vere, v 60. letu svoje dobe za vedno zapustil.

Draga pokojnika položimo v četrtek, dne 5. avgusta 1926 ob 16. uri v rodbinsko grobnico na magdalenem pokopališču v Pobrežju k poslednjemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 6. avgusta ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi.

V Mariboru, dne 3. avgusta 1926. 5768

Globoko žalujoči ostali.

†

Oton Klobučar

brivski mojster v Kamniku.

Pogreb bo v petek, dne 6. t. m. ob pol 6. uri pop. iz hiše žalosti na Šumi št. 42 na Zale.

Maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi.

V KAMNIKU, dne 4. avgusta 1926.

Družine Klobučar in Peterlin.